



**Sprawozdanie  
z realizacji w 2017 r.  
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych  
dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025**

## Spis treści

<b>WSTĘP</b> .....	<b>3</b>
Część I – ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO.....	<b>4</b>
<b>CELE PRIORYTETOWE</b> .....	<b>4</b>
<b>CELE DŁUGOFALOWE</b> .....	<b>5</b>
Część II – REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2017 ROKU.....	<b>6</b>
<b>ZATRUDNIENIE</b> .....	<b>6</b>
<b>Cel: 1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie</b> .....	<b>6</b>
<b>Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy</b> .....	<b>11</b>
<b>Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów</b> .....	<b>13</b>
<b>Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną)</b> .....	<b>14</b>
<b>Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną)</b> .....	<b>15</b>
<b>Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy</b> .....	<b>17</b>
<b>FUNKCJONOWANIE RODZIN</b> .....	<b>18</b>
<b>Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego</b> .....	<b>18</b>
<b>Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji</b> .....	<b>22</b>
<b>Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży</b> .....	<b>23</b>
<b>Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci</b> .....	<b>25</b>
<b>Cel 5. Utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie</b> .....	<b>27</b>
<b>Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu</b> .....	<b>28</b>
<b>ZDROWOTNE</b> .....	<b>33</b>
<b>Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji</b> .....	<b>33</b>
<b>Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego</b> .....	<b>35</b>
<b>Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin</b> .....	<b>36</b>
<b>Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej</b> .....	<b>42</b>
<b>SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY</b> .....	<b>51</b>
<b>Cel 1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci</b> .....	<b>51</b>
<b>STAROŚĆ</b> .....	<b>56</b>
<b>Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin</b> .....	<b>56</b>
<b>Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej. (1214 punktów – 17 miejsc)</b> .....	<b>62</b>
<b>UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK</b> .....	<b>63</b>
<b>Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych</b> .....	<b>63</b>
<b>Cel 2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej</b> .....	<b>64</b>
Część III. PODSUMOWANIE.....	<b>67</b>

## WSTĘP

Uchwałą NR XXVI - 264/2016 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 17 listopada 2016 r. została przyjęta do realizacji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025, zwana w dalszej części dokumentu jako Strategia 2025.

Strategia wyznacza kierunki aktywności mających na celu przeciwdziałanie szeroko rozumianym problemom społecznym występującym na terenie powiatu wołomińskiego. Okres realizacji celów strategicznych zawartych ww. dokumencie przewidziany został na 10 lat. Zgodnie z założeniami poszczególne zadania mają być realizowane adekwatnie do możliwości finansowych jednostek samorządowych w danym roku budżetowym i w miarę pozyskiwanych środków zewnętrznych oraz z wykorzystaniem wszystkich sił społecznych.

Uchwałą Nr V-194/2017 z dnia 19 lipca 2017 r. Zarządu Powiatu Wołomińskiego została powołana Powiatowa Rada Polityki Społecznej, jako organ opiniodawczo-doradczy dla Starosty Wołomińskiego w zakresie polityki społecznej. Członkowie Rady, której skład (17 osób) określa Zarządzenie zmieniające Nr 193/2017 Starosty Wołomińskiego z dnia 11 września 2017 r. reprezentują samorzady gminne, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej, rynku pracy, ochrony zdrowia, edukacji, planowania i rozwoju.

Monitoring i ewaluację, w ramach procesu realizacji Strategii 2025, zgodnie z zapisami art. 19 pkt 1 oraz art. 112 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz.930 z późn. zm.), prowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (PCPR). Zadanie to realizowane jest w ścisłej współpracy ze specjalistami z różnych wydziałów oraz jednostek organizacyjnych Starostwa Powiatowego w Wołominie. PCPR raportuje okresowo, do dnia 30 czerwca każdego roku, poziom realizacji działań w ramach przyjętych celów strategicznych dla określonych obszarów społecznych, ujętych w harmonogramie Powiatowej Rady Polityki Społecznej. Monitorowanie Strategii 2025 i jej aktualizacja konieczne są dla adekwatnego programowania działań w danym roku uwzględniając aktualną sytuację społeczną, ekonomiczną i zmieniające się wymogi prawne.

Jednym z zadań Powiatowej Rady Polityki Społecznej jest dokonywanie okresowych ocen dotyczących Strategii 2025. Dzięki międzysektorowemu charakterowi Rady, jej działanie sprzyja również pogłębieniu spójności społecznej i instytucjonalnej powiatu. Rada spełnia funkcję podmiotu koordynującego realizację zapisów Strategii 2025.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przygotowało sprawozdanie z realizacji zapisów strategii za rok 2017. Sprawozdanie zostało przedstawione Zarządowi Powiatu, a następnie Radzie Powiatu Wołomińskiego.

Monitoring realizacji Strategii 2025 prowadzony był w odniesieniu do wskaźników osiągnięcia celu, które zostały opisane w dokumencie oraz w oparciu o harmonogram realizacji celów, stanowiący Załącznik nr 2 do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025.

Informacja sporządzona została w oparciu o sprawozdania przysłane przez:

- Ośrodki Pomocy Społecznej (z 12 gmin powiatu wołomińskiego)
- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Wołominie, Tłuszczu, Zielonce
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa
- Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa
- Wydział Edukacji Starostwa

## **Część I – ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO**

Główne kierunki rozwoju tzw. Priorytety Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do 2025 wytyczone zostały w oparciu o diagnozę i ocenę zasobów gminnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i powiatowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, rynku pracy oraz niektórych powiatowych jednostek organizacyjnych oświaty.

Po określeniu problemów społecznych występujących w powiecie wołomińskim określono cele strategiczne dla rozwiązywania problemów na rzecz społeczności powiatu, dokonując jednocześnie określenia działań prowadzących do ich realizacji, wskazania koordynatorów i podmiotów współrealizujących, źródeł finansowania oraz ogólnego harmonogramu tych działań. Obszary realizacji Strategii 2025, cele strategiczne wraz z proponowanymi działaniami w ramach przyjętych wcześniej obszarów kwestii społecznych przedstawione są poniżej.

### **CELE PRIORYTETOWE**

#### **ZATRUDNIENIE**

1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.
2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.
3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.
4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).
6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy.

#### **FUNKCJONOWANIE RODZIN**

1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego.
2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.
3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.
4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
5. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.

#### **ZDROWOTNE**

1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.
2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatrii dziecięcego.
3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

## CELE DŁUGOFALOWE

W Strategii założono poza celami priorytetowymi również cele długofalowe. Cele długofalowe są równie ważne, mimo że zostały sklasyfikowane w dalszej kolejności.

## ŚRODOWISKO

1. Rozwój sieci dróg i komunikacji na terenie powiatu ułatwiający dostęp do usług społecznych.
2. Rozwój infrastruktury agroturystycznej

## SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

1. Przeciwdziałanie zachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.

## STAROŚĆ

1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w DPS, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.
2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej.

## UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK

1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych
2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej

## DEMOGRAFICZNE

1. Zwiększenie zakresu działań w gminach Jadów i Strachówka w rozwiązywaniu problemu demograficznego, jakim jest starzejąca się i zmniejszająca się liczebnie społeczność.

Adresatami strategii jest społeczność zamieszkała na terenie powiatu wołomińskiego. Strategia stanowi podstawę lokalnej polityki społecznej, której zadaniem jest zbudowanie w miarę spójnego i skutecznego systemu ochrony bezpieczeństwa socjalnego członków naszej społeczności tak, aby dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji oczekiwań.

## Część II – REALIZACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO W 2017 ROKU

Szczegółowy opis realizacji celów strategicznych w 2017 r. został opracowany na podstawie materiałów przygotowanych m.in. przez: Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej oraz Wydział Spraw Obywatelskich Starostwa, Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Zielonce, Tłuszczu i Wołominie oraz na podstawie informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z poszczególnych gmin naszego powiatu.

### CELE PRIORYTETOWE

#### ZATRUDNIENIE

**Cel: 1. Poprawa sytuacji mieszkańców poprzez zatrudnienie.**

Z analizy danych PUP w Wołominie wynika, że w 2017 roku nastąpił spadek osób zarejestrowanych bezrobotnych we wszystkich 12 gminach.

**Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach**

Gmina	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych, w okresie 2014-2017				w tym z prawem do zasiłku			
	31.12.14r.	31.12.15r.	31.12.16r.	31.12.17r.	31.12.14 r.	31.12.15r.	31.12.16r.	31.12.17r.
Wołomin	2 940	2 583	2 336	1 779	346	324	280	241
Zielonka	754	613	558	394	96	83	61	51
Ząbki	1 032	808	782	576	154	131	123	95
Marki	1 153	985	863	669	177	134	127	117
Radzymin	1 356	1 170	980	751	149	153	125	91
Dąbrówka	422	398	310	225	42	60	45	27
Kobyłka	1 019	908	792	557	131	113	93	64
Poświętne	380	279	228	166	48	34	37	35
Tłuszcz	1 243	1 118	970	770	145	114	118	103
Klembów	544	510	449	353	62	53	52	46
Jadów	567	501	433	328	39	40	37	29
Strachówka	205	186	159	108	8	22	12	13
<b>RAZEM</b>	<b>11 615</b>	<b>10 059</b>	<b>8 860</b>	<b>6 676</b>	<b>1 397</b>	<b>1 261</b>	<b>1 110</b>	<b>912</b>

*Źródło: dane PUP w Wołominie*

Z danych uzyskanych z PUP w Wołominie na koniec grudnia 2017 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie wołomińskim wynosiła 6.676 osób ( w tym kobiet 3.243 ) z tego:

- 912 osób - z prawem do zasiłku (13,7% ogółu bezrobotnych),
- 5 757 osób - bez prawa do zasiłku (86,3% ogółu bezrobotnych),
- 5 575 osoby - poprzednio pracujących (83,5% ogółu bezrobotnych),
- 1 101osób - dotychczas niepracujących (16,5% ogółu bezrobotnych),
- 4 070 osób - mieszkało w mieście (61,00% ogółu bezrobotnych),
- 2 606 osób - mieszkało na wsi (39% ogółu bezrobotnych),
- 42 cudzoziemców (0,6% ogółu bezrobotnych),

- 186 - osoby niepełnosprawne (2,8% ogółu bezrobotnych),
- 5 667osób - będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (84,9% ogółu).

Na koniec grudnia 2017 r. zarejestrowanych było również 106 osób poszukujących pracy, z tego 35 osób to osoby niepełnosprawne. Stopa bezrobocia w powiecie wołomińskim na koniec grudnia 2017 r. wynosiła 8,5 % i w stosunku do grudnia 2016 r. spadła o 2,7 punktu procentowego.

Na poziom bezrobocia w poszczególnych okresach mają wpływ dwie wielkości: liczba osób rejestrujących się w danym okresie „napływ” i liczba osób wyłączonych z ewidencji z różnych powodów „odpływ”. Wg danych dotyczących „napływu” bezrobotnych wynika, że w 2017 r.

7 533 osoby powróciły do ewidencji po raz kolejny, a 2 283 osoby zarejestrowały się po raz pierwszy. W 2017 roku zarejestrowało się 33 osoby, które powróciły po pracy z zagranicy. „Odpływ” bezrobotnych na rynku pracy jest jednym z elementów charakteryzujących działalność Powiatowego Urzędu Pracy. W ciągu 2017r. z ewidencji urzędu wyłączono ogółem 12 000 osób. Przyczyny wyłączenia to:

- podjęcie pracy – 5 299 osób,
- rozpoczęcie szkolenia - 141 osób,
- rozpoczęcie stażu - 434 osoby,
- odmowa przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy - 765 osoby,
- niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy – 3 739 osób,
- rezygnacja ze statusu osoby bezrobotnej - 495 osób,
- prace społecznie użyteczne - 182 osoby,
- inne przyczyny - 945 osób.

Najważniejszym i najczęstszym czynnikiem odpływu bezrobotnych z ewidencji urzędu w 2017r. było podjęcie pracy i dotyczyło 5 299 osób, co stanowiło 44,2% ogółu osób wyłączonych. Nie mniej jednak równie częstą przyczyną wyrejestrwania był brak gotowości do pracy i z tego tytułu status osoby bezrobotnej utraciło 3 739 osób, co stanowi 31,2 % ogółu osób wyłączonych. Bilans „napływ” / „odpływ” w 2017 r. zamknął się nadwyżką odpływu w ilości 2 184 osób.

Na podstawie analizy danych sprawozdawczych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wynika, że zjawisko największego bezrobocia dotyczy głównie ludzi w wieku mobilności zawodowej. Dominującymi grupami były osoby w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata. Stanowiły one odpowiednio 27,4% oraz 24,9% ogółu bezrobotnych. Ze struktury wykształcenia wynika, że 3 476 osób nie posiada wykształcenia średniego, co stanowi 52,1% ogółu bezrobotnych. Osoby z wykształceniem wyższym są najmniej liczną grupą i jest ich 974 osoby, co stanowi 14,6% ogółu zarejestrowanych.

Ważnym kryterium i istotnym czynnikiem decydującym o zatrudnieniu jest staż pracy. Im staż pracy krótszy tym trudniej znaleźć zatrudnienie. Nadal najliczniejszą grupę stanowią osoby bez stażu pracy i ze stażem do 1 roku – 2 063 osoby, co stanowi 30,9% ogółu zarejestrowanych. Do grupy tej zaliczyć można osoby młode, które po zakończeniu nauki nie znalazły pracy i zarejestrowały się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Najmniej liczną grupę stanowią osoby ze stażem pracy powyżej 30 lat - 198 osób, co stanowi 3,0% ogółu. Analizując sytuację bezrobocia w powiecie wołomińskim należy zwrócić uwagę na bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Do grupy tej zaliczamy bezrobotnych:

- do 30 roku życia – 1 574 osoby, w tym do 25 roku życia – 719 osób,

- długotrwale bezrobotni – 3 669 osób,
  - powyżej 50 roku życia – 1 883 osoby,
  - korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej - 6 osób,
  - posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia – 1 352 osoby,
  - posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia - 6 osób,
  - niepełnosprawnych - 186 osób.
- Należy zauważyć, że w grupie bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Osoby długotrwale bezrobotne są najtrudniejszą grupą do zaktywizowania. Dla osób mieszczących się w w/w kategorii bezrobocie często staje się sposobem na życie i ich aktywizacja jest znacznie trudniejsza. Osoby długo pozostające bez pracy nie wzbudzają zainteresowania pracodawców ze względu na dezaktualizację posiadanych kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy powiatowy urząd pracy zobowiązany jest do ustalenia dla osoby bezrobotnej profilu pomocy, oznaczającego właściwy ze względu na potrzeby bezrobotnego zakres form pomocy określonych w ustawie. Celem profilowania jest zastosowanie wobec osoby bezrobotnej takiej formy pomocy, która najbardziej odpowiada jej aktualnej sytuacji i potrzebom. W ramach każdego z nich ustalone są poszczególne formy wsparcia.
- I profil pomocy* - pośrednictwo pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub szkolenia, sfinansowanie kosztów egzaminów, zwrot kosztów przejazdu, bezzwrotne środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, świadczenie aktywizacyjne, pożyczka na podjęcie działalności gospodarczej oraz boni dla osób do 30 roku życia (boni szkoleniowy, boni stażowy, boni zatrudnieniowy, boni na zasiedlenie).
- II profil pomocy* - dowolne formy pomocy określone w ustawie z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja, zatrudnienia wspieranego u pracodawcy oraz podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej.
- III profil pomocy* - formy pomocy: Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez Urząd Pracy, programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcie pracy w spółdzielni socjalnej, w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r. ustalono 10 207 profili pomocy, z czego:

- I profil pomocy posiadało - 191 osób,
- II profil pomocy posiadało – 8 611 osób,
- III profil pomocy posiadało – 1 405 osób.

Z powyższych danych wynika, że II profil pomocy stanowił 84% ogółu ustalonych profili.

### **Działania:**

- 1) Wspieranie inicjatyw służących tworzeniu warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych.**
- 2) Wzrost liczby ofert zatrudnienia, przekwalifikowania i szkoleń zgodnych z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.**
- 3) Uczestnictwo mieszkańców w Programach dających możliwości zatrudnienia również w formie prowadzenia działalności gospodarczej.**

**Koordynator - PUP;**



**Współrealizatorzy** - Forum Gospodarcze Powiatu Wołomińskiego; lokalne kluby biznesu; samorządy gmin i powiatu, LGD RW, podmioty gospodarcze w ramach programów regionalnych, ośrodki szkolenia i kształcenia

**Realizacja:** 2017-2025

Wychodząc z założenia, że bezpośredni kontakt jest najlepszym sposobem zapoznania się pracodawcy z przyszłym pracownikiem, PUP w Wołominie zorganizował w 2017 r. 26 giełd pracy dla 402 osób bezrobotnych w zawodach: pakowacz- 5 giełd, pracownik fizyczny- 4 giełdy, magazynier- 4 giełdy, kasjer-sprzedawca- 4 giełdy, operator maszyn- 2 giełdy, piekarz- 1 giełda, kelner-1 giełda, pomoc kuchenna- 1 giełda, pedagog/asystent koordynatora projektu/ rehabilitant/masażysta- 1 giełda, pracownik ochrony- 1 giełda, pracownik gospodarczy/konserwator- 1 giełda, monter elektronik- 1 giełda.

W 2017 r. do współpracy pozyskanych zostało 2 781 pracodawców. Łącznie pozyskano 8 489 miejsc pracy, z tego zrealizowano lub zagospodarowano 5 659 miejsc pracy. Najczęściej oferowane stanowiska pracy to: kasjer sprzedawca, kierowca kat. C+E, spawacz, robotnik budowlany: murarz, glazurnik, tynkarz. Wymagania pracodawców często były zbyt wygórowane, a proponowane najniższe wynagrodzenie lub zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy znacznie utrudniały realizację ofert.

**Tabela 2 . Liczba zgłoszonych miejsc pracy, ich realizacja oraz procentowa efektywność**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2017 r.
1.	Liczba pracodawców zgłaszających oferty pracy	2 781
2.	Liczba wizyt u pracodawców	335
3.	Liczba pozyskanych miejsc pracy ogółem	8 489
3.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	6 994
4.	Liczba zrealizowanych miejsc pracy	5 659
4.1.	w tym: niesubsydiowanych miejsc pracy	4 703
5.	Liczba anulowanych miejsc pracy	0
6.	Efektywność wykorzystania pozyskanych miejsc pracy	65,5

*dane PUP w Wołominie*

W 2017 roku w ramach sieci EURES złożono 860 ofert pracy Wśród krajów EOG najliczniejsze oferty pochodziły z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Holandii, Szwecji, Czech, Belgii i Norwegii. Pracą za granicą zainteresowanych było 156 osób.

Najczęściej poszukiwane zawody to: zbrojarz, elektryk, stolarz, spawacz, rzeźnik-wykrawacz, operator maszyn CNC, pielęgniarka/pielęgniarski.

W celu wydania opinii Starosty dotyczącej sytuacji na lokalnym rynku pracy i możliwości zatrudnienia na te stanowiska cudzoziemców, od pracodawców krajowych zgłoszono 824 ofert pracy na 3 688 stanowisk.

Najwięcej zgłoszeń odnotowano w zawodzie: tynkarz, murarz, glazurnik, sztukator, zbrojarz, cieśla, hydraulik, kucharz, przedstawiciel handlowy, pracownicy do prac prostych (sprzątanie, pakowanie).

PUP w Wołominie rejestruje również oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelom Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii, Federacji Rosyjskiej lub Ukrainy. W 2017 r. zarejestrowano 9 283 oświadczenia, w tym dla obywateli z : Ukrainy – 8 742, Republiki Białorusi – 392, Republiki Mołdawii – 85, Federacji Rosyjskiej – 26, Republiki Gruzji – 27, Republiki Armenii - 14.

W 2017 r. zawarto 419 umów z pracodawcami w ramach których zorganizowano miejsca stażu dla 435 osób. Staże finansowane były z następujących źródeł: z Funduszu Pracy - dla 245 osób; ze środków Rezerwy Ministra - dla 63 osób; ze środków Europejskiego Funduszu

Spółecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój - dla 40 osób; ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa mazowieckiego - dla 86 osób.

Do odbycia staży skierowano 435 osób bezrobotnych w tym: 290 kobiet; 215 osób zamieszkałych na wsi; 227 osób do 30 roku życia, w tym 168 osób do 25 roku życia; 57 osób powyżej 50 roku życia; 145 osób długotrwale bezrobotnych.

W ramach organizacji staży zastosowano narzędzia wzmacniające efektywność tej formy wsparcia: bon stażowy oraz bon na zasiedlenie. W 2017 r. roku zawarto 5 umów z Pracodawcami, w ramach których zorganizowano staż z bonem dla 5 osób bezrobotnych..

W 2017 roku zostały przyznane bony na zasiedlenie dla 3 osób, która zmieniła miejsce dotychczasowego zamieszkania w związku z podjętym zatrudnieniem.

W 2017r. kontynuowano, wprowadzony w 2016r. instrument wsparcia dla pracodawców oraz przedsiębiorców, którzy zatrudnią skierowaną przez powiatowy urząd pracy osobę bezrobotną do 30 roku życia, poprzez refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne. Wysokość refundacji z Funduszu Pracy za jedną osobę bezrobotną wynosiła 1 850,00 złotych za pełny przepracowany miesiąc oraz składki na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia. W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęły wnioski na w/w formę wsparcia z czego podpisano umowy z 207 pracodawcami na utworzenie 210 miejsc pracy w ramach refundacji dla osób do 30 roku życia. W przypadku rozwiązania stosunku pracy przez skierowanego bezrobotnego w trakcie trwania refundacji, Pracodawca zobowiązany jest uzupełnić stanowisko pracy i zatrudnić inną osobę bezrobotną.

W 2017 r. łącznie na w/w formę skierowano 281 osób bezrobotnych, w tym : 131 kobiet, 150 mężczyzn, 123 osoby zamieszkałe na wsi, 34 osoby długotrwale bezrobotne.

W roku 2017 utworzono stanowiska dla młodych między innymi w zawodach: kierowca/mechanik samochodów osobowych (27), sprzedawca/specjalista ds. sprzedaży (26), asystent ds. księgowości (15), asystent nauczyciela przedszkola (14), pracownik fizyczny (14)

W 2017 roku podpisano umowy ze 163 pracodawcami na utworzenie 201 nowych miejsc zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych. Na prace interwencyjne skierowano łącznie 253 osoby bezrobotne, w tym : 136 kobiet, 109 osób zamieszkałych na wsi, 62 osoby do 30 roku życia, w tym 41 osób do 25 roku życia, 80 osób długotrwale bezrobotnych, 44 osoby powyżej 50 roku życia.

Prace interwencyjne finansowane były z następujących źródeł: z Funduszu Pracy - dla 170 osób, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego - dla 31 osób.

W 2017 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęły 192 wnioski o przyznanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej z czego:

- 20 wniosków rozpatrzono negatywnie przez Komisję Powiatową,
- 172 wnioski rozpatrzono pozytywnie: 37 osób otrzymało dofinansowanie z Funduszu Pracy, 20 osób otrzymało dofinansowanie z Rezerwy Ministra, 64 osób bezrobotnych skorzystało ze wsparcia w ramach projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wołomińskim (II)” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja, Oś priorytetowa I, 51 osób bezrobotnych skorzystało ze wsparcia

w ramach projektu „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i powyżej pozostających bez pracy w powiecie wołomińskim (II)” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020, Oś priorytetowa VIII.

Najbardziej popularnym profilem podejmowanej działalności były usługi (154), nieliczne firmy utworzyły w ramach dofinansowania działalności związane z produkcją (13) i handlem (6).

Liczba rozpoczętych działalności gospodarczych w podziale na gminy wg. siedziby rozpoczętych działalności: Wołomin (33 firm), Kobyłka (19 firm), Zielonka (10 firm), Ząbki (17 firmy), Marki (22 firmy), Radzymin (19 firm), Dąbrówka (12 firm), Tłuszcz (19 firm), Jadów (8 firm), Klembów (9 firm), Strachówka (0 firmy), Poświętne (5 firm).

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej - „dofinansowanie” to forma aktywizacji, która cieszy się zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych.

W okresie sprawozdawczym do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęło 111 wniosków o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia 118 stanowisk pracy z tego pozytywnie rozpatrzono 93 wnioski na 98 miejsc pracy.

W 2017 r. Powiatowy Urząd Pracy prowadził refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego finansowane ze środków: Funduszu Pracy - 39 stanowisk, pozyskanych w ramach Rezerwy Ministra - 13 stanowisk, pozyskanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego – 41 stanowisk.

## **Cel 2. Zwiększenie liczby szkoleń/kształcenia zawodowego osób bezrobotnych odpowiednio do zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.**

### **Działania**

- 1) Diagnoza sytuacji i zapotrzebowania powiatowego rynku pracy.**
- 2) Analiza stanu obecnego, planowanie działań zgodnie z występującym zapotrzebowaniem.**
- 3) Organizacja szkoleń i innych form kształcenia i przekwalifikowania zawodowego np. warsztaty szkoleniowe, kształcenie ustawiczne w zakresie zgodnym z zapotrzebowaniem powiatowego rynku pracy.**

**Koordynator** - PUP;

**Współrealizatorzy** - Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy w Warszawie, WED, ośrodki szkolenia i kształcenia

**Realizacja:** 2017-2025

W ramach poradnictwa zawodowego prowadzonego w PUP Wołomin oraz filii w Tłuszczu i Radzyminie, w 2017 r. do doradców zawodowych zgłosiło się łącznie 700 osób. W ramach indywidualnego poradnictwa zawodowego, które skierowane było do osób mających trudności ze znalezieniem pracy i potrzebujących wsparcia w dokonaniu właściwej analizy swoich możliwości na rynku pracy, do doradców zawodowych zgłosiło się 588 osób. W trakcie porad poszukiwane były i rozważane możliwe rozwiązania, które mogłyby poprawić sytuację osoby na rynku pracy.

W 2017 r. doradcy przeprowadzili 15 informacyjnych spotkań grupowych, w których udział wzięły 112 osób, zaś z informacji indywidualnej skorzystało 588 osób.

W 2017 r. doradcy zawodowi współpracowali również z: Zespołem Szkół w Postoliskach, Zespołem Szkół w Ostrówku, Zespołem Szkół w Klembowie, Zespołem Szkół w Strachówce. Przeprowadzili w tych szkołach zajęcia z zakresu orientacji zawodowej, poradnictwa zawodowego oraz zawodoznawstwa dla 140 uczniów. Określali wraz z uczniami ich predyspozycje zawodowe, zainteresowania, umiejętności i cechy charakteru. Udzielali informacji o zawodach nadwyżkowych i deficytowych, a także scharakteryzowali różne możliwości dalszego kształcenia.

W dniu 31.03.2017 r. doradcy zawodowi po raz dwunasty brali udział w organizacji Powiatowego Dnia Planowania Kariery Zawodowej, który został zorganizowany w Zespole Szkół Ekonomicznych w Wołominie. Prezentacji uczelni tradycyjnie towarzyszyły warsztaty prowadzone przez doradców zawodowych dla młodzieży ponadgimnazjalnej. Tematyka zajęć dotyczyła planowania kariery, określania predyspozycji zawodowych oraz asertywności.

W ramach Dnia Przedsiębiorczości 26.04.2017 r. uczniowie z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Wołominie odbywali w urzędzie pracy praktyki zawodowe.

W dniach 27.10.2017 r oraz 09.11.2017 r doradcy zawodowi przygotowali i przeprowadzili spotkania informacyjne prezentujące ofertę urzędu pracy dla uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych w Wołominie.

W 2017 r. PUP w Wołominie Filia w Radzyminie realizowała program pilotażowy „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” wraz z Polską Federacją Zatrudnienia Wspieranego oraz z Centrum Doradztwa Zawodowego i Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Warszawie mieszczącego się przy ul. Kaczej 21, dotyczący wypracowania wspólnych działań pomagających osobom niepełnosprawnym intelektualnie wejść na rynek pracy, oraz wprowadzenie naturalnej asystentury i funkcji Trenera Pracy.

W tym celu powstał film instruktażowy z udziałem osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz pracowników Urzędu Pracy. Odbył się również cykl spotkań i warsztatów, zarówno w Warszawie, jak i w Urzędzie Pracy w Radzyminie, w którym udział brało 13 pracowników, zarówno z CAZ jak i RREŚ.

Efektem pracy było wypracowanie i sporządzenie dokumentów do pomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w postaci tekstów łatwych do czytania w formie ulotek jak też podręcznika dostępnego w formie elektronicznej na stronie internetowej PUP w Wołominie.

Korzyści ze stosowania naturalnej asystentury dla urzędnika i osoby niepełnosprawnej intelektualnie to: większa świadomość; większe skupienie na klientach Urzędu, ich potrzebach oraz ograniczeniach; budowanie pozytywnego wizerunku Urzędu – przyjaznego osobie niepełnosprawnej; jasne, klarowne oznakowanie, lepsza komunikacja zwrotna; ograniczenie sytuacji stresowych i konfliktowych dla obu stron; empatia, wczucie się w sytuację drugiego człowieka; oszczędność czasu – niepełnosprawny zostaje pokierowany od razu do osoby, która zajmie się jego sprawą; zmniejszenie lęku i strachu przed nową sytuacją, nowym miejscem.

Od października 2017 r. w ramach porozumienia PUP w Wołominie i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Markach w ramach projektu systemowego, doradca zawodowy z FPUP w Radzyminie raz w miesiącu prowadzi zajęcia grupowe i indywidualne dla osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tych działań są prowadzone ścieżki indywidualne przygotowujące klientów do wejścia na rynek pracy, jak również zbadanie predyspozycji zawodowych mających wpływ na ograniczenia spowodowane długotrwałym pozostawaniem bez pracy. Planowane spotkania będą realizowane do końca 2018 r.

FPUP w Radzyminie pomogła w 2017 r Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Radzyminie w rekrutacji uczestników do projektu RPO „Q NOWYM PERSPEKTYWOM”, skierowanego

dla osób zagrożonych ubóstwem, niepełnosprawnych lub wykluczonych społecznie, którzy posiadali III ustalony profil pomocy.

Szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe oraz umożliwiające zdobycie nowych zawodów ukończyło ogółem 139 osób, w tym: 26 kobiet, 34 osób długotrwale bezrobotnych, 57 osób do 25 roku życia, 10 osób powyżej 50 roku życia.

W 2017 roku szkolenia przeprowadzane przez Urząd Pracy w Wołominie organizowane były w trybie szkoleń indywidualnych. Skierowano na szkolenia ogółem 141 osób bezrobotnych, z tego 139 ukończyło tę formę wsparcia.

Spośród szkoleń indywidualnych największe zainteresowanie wzbudzały szkolenia, dzięki którym osoby bezrobotne mogły uzyskać lub podwyższyć różne kategorie prawa jazdy oraz uzyskać nowy zawód.

Najczęściej finansowane były następujące szkolenia: Kurs kwalifikacji wstępnej przyspieszonej, Prawo jazdy kat. C+E i D, Kurs operatora koparko-ładowarki, koparek i ładowarek, Kurs fryzjerski, Kurs księgowości i dla specjalistów ds. kadr i płac.

Spośród 141 osób skierowanych na szkolenia indywidualne, 139 osób ukończyło tę formę wsparcia. Spośród 139 osób kończących szkolenie indywidualne, 106 osób podjęło zatrudnienie w okresie szkolenia lub w okresie do 3 miesięcy od zakończenia szkolenia i wykonywało ją przynajmniej 30 dni.

Osoby, które nie przekroczyły 30 roku życia korzystały również z bonów szkoleniowych. W ramach przyznanego bonu można sfinansować (do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia) koszty: jednego lub kilku szkoleń, przejazdu na kurs oraz zakwaterowania. W 2017 roku z powyższej formy skorzystała 1 osoba bezrobotna, która podjęła zatrudnienie w ciągu 1 miesiący od zakończenia szkolenia. Efektywność zatrudnieniowa tej grupy to 100 %.

Powiatowy Urząd Pracy obejmuje swoim zasięgiem 12 gmin leżących w powiecie wołomińskim. Najwięcej osób korzystających ze szkoleń to mieszkańcy gminy Wołomin - 35 osób, Tłuszcz - 25 osób. Najmniej osób skierowanych na szkolenie pochodziło z gmin Strachówka, Jadów, Dąbrówka i Zielonka.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 ze zm.) Urząd Pracy w Wołominie wspierał uczestników szkoleń poprzez wypłatę w okresie odbywania szkolenia stypendium szkoleniowego w wysokości 120% zasiłku.

Największe grono osób kończących ze szkolenia stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (42 osoby), najrzadziej ze szkoleń korzystały osoby z wyższym wykształceniem.

Osoby te świadome oczekiwań rynku pracy zdobywały lub uzupełniały swoje kwalifikacje w celu zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia. Ze szkoleń najczęściej korzystały osoby w wieku 18-24 lata

### **Cel 3. Działania skierowane do osób bezrobotnych oraz pracujących chcących przekwalifikować się, z wykorzystaniem ich potencjału i zasobów.**

#### **Działania**

#### **1) Podjęcie pracy, zmiana pracy, przekwalifikowania zawodowe, uzupełnianie kwalifikacji.**

**Koordinator** - PUP;

**Współrealizatorzy** - PCPR, Pracodawcy, ośrodki szkolenia i kształcenia, OPS-y, CIS, KIS

**Realizacja:** 2017-2025

W 2017 roku podpisano porozumienie w sprawie finansowania ze środków Funduszu Pracy świadczeń integracyjnych oraz składek od tych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym z Fundacją Otwarte Serce z siedzibą w Markach, prowadząca Centrum Integracji Społecznej dla 12 osób biorących udział w zajęciach prowadzonych przez CIS. Refundacja świadczeń dokonywana jest przez okres próbny trwający 1 miesiąc oraz 11 miesięcy uczestnictwa w zajęciach w CIS.

Świadczenie integracyjne jest to świadczenie pieniężne wypłacane uczestnikowi Centrum Integracji Społecznej w ramach indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego. Głównym celem CIS jest pomoc osobom, które nie mogą znaleźć swojego miejsca w życiu społecznym i zawodowym poprzez tzw. zatrudnienie socjalne oraz działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

W 2017 r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wpłynęło 125 wniosków pracodawców o przyznanie środków na dofinansowanie kształcenia ustawicznego ze środków KFS w tym 79 zostało rozpatrzonych pozytywnie. Ogółem z tej formy skorzystało 278 osób (190 kobiet) z tego: 246 pracowników i 32 pracodawców.

Ze wsparcia z KFS najczęściej korzystały mikroprzedsiębiorstwa, z którymi podpisano 49 umów na kształcenie ustawiczne. Pozostałe 27 umów zostało podpisanych z pracodawcami zatrudniającymi powyżej 10 osób. W 2017 r. z kształcenia ustawicznego skorzystało 278 osób z tego 274 osób uczestniczyło w szkoleniach i 4 osoby rozpoczęły studia podyplomowe, 1 osoba miała dofinansowane koszty egzaminu. Szkolenia umożliwiały uzyskanie, podwyższenie lub uaktualnienie kwalifikacji zawodowych czy uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu, a studia podyplomowe podwyższyły poziom wykształcenia. Największe grono osób rozpoczynających kształcenie ustawiczne stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (145 osób). Liczną grupę stanowiły także osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (64 osoby) i średnim ogólnokształcącym (30 osób).

**Cel 4. Utworzenie na terenie powiatu nowych warsztatów terapii zajęciowej (dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).**

#### **Działania**

- 1) **Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim pod kątem niepełnosprawności w zakresie niezdolności do pracy z jednoczesnym wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej**
- 2) **Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.**
- 3) **Wskazanie lokalizacji i profilu WTZ, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z PFRON.**

**Koordinator:** PCPR

**Współrealizator:** WOZ

**Realizacja:** 2017 - 2020

Powiat wołomiński zleca prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Ząbkach dla osób doznających choroby psychicznej, z których korzysta 24 osoby i znaczna liczba osób oczekuje na możliwość skorzystania z tej formy wsparcia. Powiat wołomiński prowadzi również dwa Zespoły Szkół Specjalnych (w Wołominie i Ostrówku) oraz Szkołę Podstawową

Specjalną w Radzyminie, dla ośmiu szkół specjalnych różnego typu, w których naukę pobiera łącznie 186 dzieci.

**Tabela 3-Liczba uczniów w szkołach specjalnych prowadzonych przez powiat wołomiński stan na 31.03.2018 r.**

Lp	Wyszczególnienie	Typ szkoły	Liczba uczniów
1	Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie ul. Miła 22	SP	60
		GIM	21
		SPdP	22
3	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Radzyminie ul. Komunalna 8	SP	20
4	Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Ostrówku ul. Abpa Z. Felińskiego 1	SP	32
		GIM	12
		SPdP	19
	Suma		186

*Źródło: opracowanie własne PCPR na podstawie danych ze szkół specjalnych*

Absolwenci klas wyższego stopnia oraz ich opiekunowie oczekują dalszego wsparcia w różnych formach środowiskowych.

Działalność WTZ jest w 90 % dofinansowywana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2017 r. w kwocie 362 581,80 zł oraz w 10 % ze środków powiatu wołomińskiego – w 2017 r. w kwocie 42 573,04 zł.

Utworzenie kolejnego warsztatu terapii zajęciowej od wielu lat zgłasza środowisko osób niedowidzących, którzy z powodu zamknięcia wielu podmiotów prowadzących zakłady pracy chronionej utraciło możliwość zatrudnienia wspomaganego. Działania były podjęte w latach ubiegłych, ale nie zostały sfinalizowane. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na skuteczność działań jest posiadanie bazy lokalowej oraz podmiotu, który prowadziłby tego typu placówkę. Zarówno w zasobach lokalowych powiatu jak i gmin nie ma obecnie miejsca na utworzenie kolejnego warsztatu. Należy jednocześnie podjąć działania mające na celu opracowanie procesu poprawy warunków funkcjonowania obecnego WTZ w Ząbkach, który ma bardzo złe warunki lokalowe, a tym samym boryka się z organizacją i funkcjonowaniem.

**Cel 5. Utworzenie na terenie powiatu nowego środowiskowego domu samopomocy (typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną).**

**Działania**

- 1) Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności intelektualnej w powiecie wołomińskim
- 2) Podjęcie współpracy ze wskazanymi w analizie gminami powiatu.
- 3) Podjęcie współpracy z podmiotem realizującym zadanie, wskazanie lokalizacji ŚDS typu B, przygotowanie dokumentacji, podjęcie kontaktu z WPS UW.

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** WOZ

**Realizacja:** 2017 - 2020

Na terenie powiatu wołomińskiego prowadzona jest bieżąca analiza orzecznictwa o niepełnosprawności. Analiza jest dokonywana głównie o orzecznictwo Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie.

Powiat wołomiński prowadzi lub zleca prowadzenie czterech środowiskowych domów samopomocy – 3 domy typu B, 1 dom typu A. Na terenie powiatu wołomińskiego na koniec roku 2017 funkcjonowały cztery środowiskowe domy samopomocy (ŚDS):

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób doznających choroby psychicznej, prowadzony przez powiat wołomiński, który ma swoją siedzibę w Wołominie przy ul. Warszawskiej 5- dla 30 uczestników;
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko- Praskiej, który ma swoją siedzibę w Radzyminie ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 1 – dla 25 uczestników;
- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez powiat wołomiński, który ma swoją siedzibę w Tłuszczu, ul. Szkolna 4 – dla 23 uczestników;
- 4) Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony przez TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach ul. 3-go Maja 14- dla 25 uczestników.

W roku 2017 r. uczestnikami środowiskowych domów było 112 osób. Wydano następujące decyzje kierujące do: ŚDS Wołomin dla 35 uczestników, ŚDS Radzymin dla 27 uczestników, ŚDS Tłuszcz dla 24 uczestników, ŚDS Ząbkach dla 26 uczestników.

Jest to popularna i uzasadniona potrzebami forma wsparcia. W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej na: „Prowadzenie dziennego środowiskowego domu samopomocy dla 25 osób upośledzonych umysłowo na terenie miasta/gminy Radzymin oraz miasta/gminy Ząbki” podpisano umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie, w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Radzyminie oraz z Kołem Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Ząbkach na prowadzenie, w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2019 r., Środowiskowego Domu Samopomocy w Ząbkach.

Na realizację zadań w roku 2017 ze środków budżetu Państwa placówki otrzymały łącznie kwotę 781 104 zł ( CARITAS- 389 424 zł, TPD-391 680 zł). Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w placówkach objęto opieką po 26 osób niepełnosprawnych intelektualnie, mieszkańców powiatu wołomińskiego.

Placówki wspiera oraz prowadzi nadzór merytoryczny nad ich działalnością Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Rozmieszczenie środowiskowych domów typu B jest geograficznie uzasadnione na terenie powiatu i są one zorganizowane w miastach o najczęściej występującym schorzeniu. Brak jest tego typu placówki właśnie w Wołominie pomimo występującego zapotrzebowania. W 2016 r. Gmina Wołomin dokonała zakupu pomieszczeń od PKO BP na terenie Os. Niepodległości

z przeznaczeniem na utworzenie środowiskowego domu samopomocy typu B dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną z terenu gminy Wołomin. Obecnie trwają opracowania biznes planu i prac remontowych, w celu wystąpienia do Wojewody Mazowieckiego o utworzenie kolejnego ŚDS.



W trakcie przeprowadzania konsultacji społecznych organizacja pozarządowa wystąpiła na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.), który dopuszcza możliwość złożenia wniosku o realizację zadania publicznego przez organizację pozarządową z własnej inicjatywy, tym bardziej, że dysponuje ona już lokalem oraz personelem z właściwym przygotowaniem. Inicjatywa ta została zgłoszona jako wniosek podczas konsultacji społecznych projektu dokumentu Strategii 2025. Oczywiście w stosownym czasie, po uzyskaniu środków, zostanie ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację tego zadania.

Wnioski o zawarcie porozumienia w tym zakresie kierowane do wojewody mazowieckiego od listopada 2016 r. do lipca 2017 dotychczas spotykały się z odmową. Jednak pomimo dotychczasowych negatywnych opinii, głównie uzasadnianych względami formalnymi, kolejne wnioski w tym zakresie będą kierowane do wojewody mazowieckiego.

## **Cel 6. Współpraca gminnych ośrodków pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy**

### **Działania**

- 1) Szkolenia i spotkania informacyjne dla pracowników ośrodków pomocy społecznej oraz powiatowego urzędu pracy.**
- 2) Tworzenie i realizacja wspólnych Programów aktywizacji i ograniczania bezrobocia.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** WOZ, PCPR, OPS-y

**Realizacja:** 2017 - 2025

W 2017 roku PUP w Wołominie zawarł z Ośrodkami Pomocy Społecznej 3 porozumienia o realizacji Programu Aktywizacji i Integracji (PAI). Do udziału w PAI skierowanych zostało łącznie 23 osoby. Program Aktywizacja i Integracja - to działania w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób bezrobotnych realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy samodzielnie lub we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Do udziału w PAI kierowane są osoby bezrobotne, dla których został ustalony profil pomocy III, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w szczególności realizujące kontrakt socjalny, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. Realizacja Programu Aktywizacja i Integracja trwa 2 miesiące, a w przypadkach uzasadnionych może trwać łącznie do 6 miesięcy.

Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych realizowane były przez PUP w Wołominie w ramach prac społecznie użytecznych. Działania w zakresie integracji społecznej bezrobotnych, służące kształtowaniu aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym, realizowane były przez Ośrodki Pomocy Społecznej. W Programie Aktywizacja i Integracja w 2017 r. uczestniczyły 2 gminy: Klembów (10 osób), Tłuszcz (13 osób).

PUP w ramach ograniczania bezrobocia przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe, które statutowo zajmują się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki organizował roboty publiczne.

W 2017 roku na roboty publiczne skierowano łącznie 48 osób bezrobotnych, w tym: kobiet - 22, osób zamieszkałych na wsi - 27, osób do 25 roku życia - 9, osób długotrwale bezrobotnych - 22, osób powyżej 50 roku życia - 17.

Zatrudnienie w ramach robót publicznych zakończyło 54 osoby, z tego 24 osoby, które rozpoczęły roboty publiczne w 2016 r. Zatrudnienie po okresie refundacji kontynuuje 42 osoby, co daje efektywność zatrudnieniową na poziomie 77,78%.

Roboty publiczne wykonywane były w 11 gminach powiatu wołomińskiego: Jadowie (13 os.), Tuszczu (3 os.), Wołominie (10 os.), Markach (4 os.), Strachówce (4 os.), Dąbrówce (1 os.), Klembowie (1 os.), Poświętnem (3 os.), Radzyminie (3 os.), Kobyłce (1 os.).

Powiatowy Urząd Pracy w roku 2017 zawarł porozumienia z 7 gminami, w ramach których zorganizowano miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych. Na powyższą formę wsparcia skierowano łącznie 159 osób korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w tym z Wołomina 87 osób, Zielonki 21 osób, Klembowa 14 osób, Strachówki 9 osób, Kobyłki 8 osób, Jadowa 8 osób.

## **FUNKCJONOWANIE RODZIN**

**Cel 1. Modernizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej i dostosowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej do obowiązujących przepisów prawa oraz rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na rzecz powrotu dzieci do środowisk naturalnych z terenu powiatu wołomińskiego**

### **Działania:**

- 1) **Zaprojektowanie i zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.**
- 2) **Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego.**
- 3) **Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w powiecie oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.**
- 4) **Organizowanie pomocy i wsparcia w procesie usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** DDz, RDDz, organizacje pozarządowe, OPS-y

**Realizacja:** 2017 - 2025

Na terenie powiatu wołomińskiego działa pięć domów dziecka są to:

- Dom Dziecka w Równem, gm. Strachówka, średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2017 r. wynosił 4 964,55 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 1 w Wołominie, średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2017 r. wynosił 3 592,00 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 2 w Nowych Żalubicach gm. Radzymin, średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2017 r. wynosił 3 933,00 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 3 w Wołominie, średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2017 r. wynosił 3 732,00 zł;
- Rodzinny Dom Dziecka nr 4 w Duczkach gm. Wołomin, średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2017 r. wynosił 3 567,00 zł.

W 2017 r. skierowano do placówek na terenie naszego powiatu 10 dzieci, w tym: do Domu Dziecka w Równem skierowano 8 dzieci; do Rodzinnych Domów Dziecka skierowano 2 dzieci.

W 2017 r. na terenie powiatu funkcjonowało łącznie 231 rodzin zastępczych: 137 rodzin zastępczych spokrewnionych, 86 rodzin zastępczych niezawodowych, 3 rodziny zawodowe, 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, 4 rodzinne domy dziecka oraz placówka typu socjalizacyjnego w Równem - 1 dom dziecka.

W 2017 r. rozwiązanych zostało 27 rodzin zastępczych, w tym 16 rodzin spokrewnionych i 11 rodzin niezawodowych.

W placówkach i rodzinach zastępczych na koniec w 2017 roku przebywała 349 dzieci z czego 23 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

**Tabela 4-Informacja dot. liczby rodzin zastępczych i dzieci w poszczególnych gminach w 2017r.**

Lp	Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1	Dąbrówka	8	10	spokrewniona	6	7
				niezawodowa	2	3
2	Jadów	9	13	spokrewniona	4	5
				niezawodowa	5	8
3	Klembów	13	23	spokrewniona	7	7
				niezawodowa	4	5
				rodzinny dom dziecka	1	8
				zawodowa	1	3
4	Kobyłka	14	16	spokrewniona	7	8
				niezawodowa	7	8
5	Marki	31	39	spokrewniona	22	29
				niezawodowa	9	10
6	Poświętne	10	13	spokrewniona	6	7
				niezawodowa	4	6
7	Radzymin	22	45	pogotowie	1	17
				spokrewniona	11	15
				niezawodowa	10	13
8	Strachówka	4	5	spokrewniona	2	3
				niezawodowa	2	2
9	Tuszczy	13	20	spokrewniona	8	11
				niezawodowa	5	9
10	Wołomin	60	104	spokrewniona	36	47
				niezawodowa	19	21
				rodzinny dom dziecka	3	25
				zawodowa	2	11
11	Ząbki	29	38	spokrewniona	15	17
				niezawodowa	14	21
12	Zielonka	18	24	spokrewniona	13	15
				niezawodowa	5	9
Ogółem		231	350	Ogółem	231	350

*Źródło: opracowanie własne PCPR*

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Opieką koordynatora w 2017 r. objęte były 144 rodziny.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednią rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny planu pomocy dziecku, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny; współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2017 r. otrzymało od Wojewody Mazowieckiego środki finansowe w formie dotacji celowej w wysokości: 97 850,00 zł w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017 na dofinansowanie kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z czego wydatkowano 96 662 zł.

Pełnoletnim wychowankom rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, została udzielona pomoc w usamodzielnieniu i wydatkowaniu pomocy rzeczowej z tytułu zagospodarowania. Koordynator udzielił wsparcia w procesie usamodzielniania poprzez wspieranie zaplanowanych działań w programie usamodzielnienia poprzez pomoc i nadzór w realizacji planu wsparcia.

Mieszkania rotacyjno-chronione funkcjonują w Wołominie przy Zespole Szkół przy ul. Legionów 85, usytuowane są w części po dawnym internacie. Miejsce w mieszkaniu chronionym przyznaje się osobie usamodzielnianej, wobec której ciąży ustawowy obowiązek pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Miejsce w mieszkaniu chronionym może być przyznane osobie, która osiągnęła pełnoletniość w pieczy zastępczej. W roku 2017 r. w mieszkaniu rotacyjnym- chronionym mieszkało 6 osób, z czego: wydano 4 decyzje przyznające miejsce w mieszkaniu chronionym; wydano 3 decyzje przedłużające pobyt w mieszkaniu chronionym; wydano 1 decyzję uchylającą pobyt w mieszkaniu chronionym.

Praca socjalna w celu powrotu dzieci do domów rodzinnych prowadzona była zarówno z rodzinami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jak też z rodzinami dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Były to spotkania, imprezy okolicznościowe, wsparcie w załatwianiu swoich codziennych spraw oraz sposobu ubiegania się o przepustki i codzienne kontakty z dziećmi oraz powrót ich dzieci do domu. Rodzice w placówce otrzymują wsparcie pedagogiczne i psychologiczne. Współpraca z rodzicami jest zróżnicowana; często zauważalne są pozytywne efekty pracy, jednakże zdarzają się również porażki. Niestety niewielka liczba rodziców zaangażowana jest w powrót dzieci do domu. Częściej zdarza się, że po umieszczeniu dziecka, rodzice angażują się na krótko i ciężko jest podjąć z nimi współpracę. W większości przypadków niewydolność wychowawcza rodziców, choroba, niezaradność życiowa, pomimo zaangażowania szeregu osób stoją na przeszkodzie powrotu dzieci do rodziny.

W 2017 r. ze środków własnych powiatu na świadczenia pieniężne dla rodzin zastępczych i wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych wydatkowano następujące środki:

- 1) udzielanie miesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych 2 695 700 zł dla 318 dzieci z terenu powiatu wołomińskiego.
- 2) na jednorazową pomoc pieniężną związaną z przyjęciem dzieci do rodziny zastępczej wydano kwotę 62 091 dla 48 dzieci (maks. kwota 2 000,00 zł),

- 3) w 2017 r. na wynagrodzenia dla 4 zawodowych rodzin zastępczych, 4 prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dla osób do pomocy w rodzinie wydatkowano kwotę 336 305 zł i wynagrodzenie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z pochodnymi –242 846 zł
- 4) dofinansowanie do utrzymania lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka wynosiło 211 670 zł, pokrycie części kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego dla 1 rodzin – 1 000 zł,
- 5) wypłacono świadczenia na kontynuację nauki dla 46 usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w łącznej kwocie 183 731 zł. Miesięczne świadczenie wynosiło 516,60 zł z ustawy o pomocy społecznej i 500,00 zł z ustawy o pieczy zastępczej. Ponadto wypłacono 8 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie w kwocie łącznej 36 300 zł (dot. 2017 r. -maksymalna kwota świadczenia 400% podstawy – czyli 6 888 zł) i 16 świadczeń na zagospodarowanie w kwocie łącznej 79 281 zł,
- 6) wypłacono świadczenia na kontynuację nauki dla 18 usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz MOS-ów, MOW-ów, SOSZW (ustawa wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej) w łącznej kwocie 70 552 zł. Miesięczne świadczenie wynosiło 516,60 zł z ustawy o pomocy społecznej i 500,00 zł z ustawy o pieczy zastępczej).
- 7) Ponadto wypłacono 5 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie dzieci z placówek w kwocie łącznej 28 122 zł (maksymalna kwota świadczenia 400% podstawy – czyli 6 888 zł) i 5 świadczeń na zagospodarowanie w kwocie łącznej 23 964 zł.

W 2017 roku na terenie innych powiatów przebywało w rodzinach zastępczych 26 dzieci z powiatu wołomińskiego, natomiast na terenie powiatu wołomińskiego w rodzinach zastępczych przebywało 59 dzieci z innych powiatów. Finansowanie kosztów pobytu dzieci z terenu powiatu wołomińskiego na rzecz innych powiatów wynosiło 322 336 zł.

W 2017 r. na podstawie zawartych porozumień powiat wołomiński zwracał koszty utrzymania za 8 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie innych powiatów. Ponadto 2 dzieci zostało umieszczonych w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym, 1 dziecko zostało umieszczonych interwencyjnie w placówce opiekuńczo-wychowawczej poza terenem naszego powiatu bez zawarcia porozumienia. W 2017 r. na mocy zawartych porozumień inne powiaty zwracały koszty utrzymania za 13 dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu wołomińskiego. Na opłaty za dzieci z terenu powiatu wołomińskiego w placówkach poza terenem powiatu wydano kwotę 320 251 zł.

Organizowanie opieki nad rodziną i dziećmi wymaga współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, które posiadają szczegółowe informacje o sposobie życia i potrzebach mieszkańców. Współpraca z OPS układa się pozytywnie. W dniu 16 października 2017r. na terenie Zespołu Szkół w Wołominie odbyło się spotkanie podsumowujące projekt „Razem dla dziecka i rodziny”. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyło w działaniach projektowych Fundacji Dziecko i Rodzina z Warszawy. Celem głównym było zwiększenie koordynacji służb gminnych, powiatowych oraz organizacji pozarządowych na rzecz dzieci i rodzin otrzymujących pomoc w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dodatkowym celem projektu było zwiększenie udziału dzieci i rodzin w przygotowaniu i realizacji planów pomocy dziecku i planów pracy z rodziną.

W wyniku działań PCPR w 2017r., odbyło się szkolenie XXIV grupy PRIDE ( program szkolenia kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych). W szkoleniu

brało udział 10 osób, w większości były to rodziny pełniące już funkcję rodzin zastępczych/  
Zaświadczenie uzyskało 5 osób.

## **Cel 2. Organizacja specjalistycznego poradnictwa, blisko miejsca zamieszkania, dla rodzin w trudnej sytuacji.**

### **Działania**

**1) Utworzenie powiatowej sieci poradnictwa rodzinnego. Punkty poradnictwa w każdej gminie.**

**Koordynator:** *WOZ*

**Współrealizatorzy:** *PCPR; PP-P; POIK; OPS-y; organizacje pozarządowe*

**Realizacja:** *2017 – 2018*

Z końcem roku 2016 ogłoszone zostały przez Starostwo Powiatowe cztery otwarte konkursy ofert skierowane do organizacji pozarządowych na realizację zadania publicznego w zakresie „Pomoc społeczna” pod tytułem: „Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego: w Wołominie dla gmin: Kobyłka; Poświętne; Wołomin; w Tłuszczu dla gmin: Jadów; Tłuszcz; Strachówka; w Radzyminie dla gmin: Dąbrówka; Klembów; Radzymin oraz w Ząbkach dla gmin: Marki; Ząbki; Zielonka. Konkursy rozstrzygnięto na początku 2017 roku i od tego czasu działają, na terenie powiatu, cztery punkty specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie poradnictwa: pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego. Punkty są zorganizowane i prowadzone w:

- Tłuszczu przy ul. Warszawskiej 4 dla gmin: Jadów; Strachówka; Tłuszcz. Punkt jest
- prowadzony przez Lokalną Grupę Działania „Równiny Wołomińskiej” z siedzibą w Tłuszczu,
- Wołominie przy ul. Armii Krajowej 16A dla gmin: Kobyłka; Poświętne; Wołomin. Punkt jest prowadzony przez Fundację "Spektrum" z siedzibą w Wołominie,
- Radzyminie przy ul. Strzelców Kaniowskich 10 dla gmin: Dąbrówka; Klembów; Radzymin. Punkt jest prowadzony przez Lokalną Grupę Działania „Równiny Wołomińskiej” z siedzibą w Tłuszczu,
- Ząbkach przy ul. Słowackiego 21 dla gmin: Marki; Ząbki; Zielonka. Punkt jest
- prowadzony przez Stowarzyszenie PRO – Pracownia Rozwoju Osobowości z siedzibą w Ząbkach.

Powiat zawarł stosowne umowy z wymienionymi wyżej podmiotami na łączną kwotę 240 tys. zł. Na przełomie kwietnia i maja 2017 r. we wszystkich Punktach wymienionych podmiotów przeprowadzone zostały kontrole pod kątem merytorycznym i finansowo-organizacyjnym.

### **Działania**

## **2) Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin.**

**Koordinator:** *POIK*

**Współrealizatorzy:** *WOZ; PCPR; PP-P; OPS-y*

**Realizacja:** *2017 – 2018*

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej (POIK) w 2017r. prowadził: grupy wsparcia z elementami psychoterapii. POIK pojęła również następujące działania :

- zorganizowanie warsztatów rozwoju osobistego „ Rozwiń Skrzydła” prowadzone przez psychologa oraz pracownika socjalnego;
- zorganizowanie warsztatów „Jak stworzyć szczęśliwy, satysfakcjonujący związek”, prowadzony przez psychoterapeutę;
- stworzył możliwość spotkań z pracownikiem socjalnym;
- zorganizował program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wg Modelu Duluth.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2017 r. podejmował działania z zakresu poradnictwa oraz psychoterapii:- indywidualnej (131 os.); par/małżeńskiej (25 par); rodzinnej (18 rodzin); poradnictwo pedagogiczne (28 os.); poradnictwo prawne (36 os.), mediacje (5 par).

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej zorganizował spotkania z psychologiem POIK w poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Zielonce z psychologami i pedagogami ze szkół z terenu powiatu wołomińskiego. Tematem spotkania były zagadnienia związane ze zjawiskiem przemocy (m.in. praca z dzieckiem doświadczającym przemocy w rodzinie, aspekty prawne). Zorganizowano również spotkania z pedagogiem POIK w Szkole Podstawowej nr 3 w Kobyłce, specjalista brał udział w spotkaniach z rodzicami o tematyce profilaktyczno- wychowawczej.

Nieprzerwanie od kwietnia 2001 r. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie funkcjonuje Specjalistyczna Poradnia Rodzina. Do głównych aktywności Specjalistycznej Poradni Rodzinnej możemy zaliczyć:

- konsultacje
- diagnostykę
- wsparcie
- psychoterapię
- terapię rodzinną
- porady wychowawcze
- interwencje kryzysowe
- badania na motywację i predyspozycję do zastania rodziną zastępczą
- diagnozy psychofizyczne dzieci objętych pieczęcią zastępczą
- konsultacje prawne
- konsultacje psychiatryczne

Zarówno Specjalistyczna Poradnia Rodzina działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie jak i Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, zostały wpisane do Rejestru Jednostek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego Województwa Mazowieckiego (wpisu do rejestru dokonano w 2011r.)

### **Cel 3. Rozbudowa systemu wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.**

#### **Działania**

- 1) **Analiza założeń i efektów realizacji gminnych i powiatowego Programu polityki prorodzinnej.**
- 2) **Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Rodzinnej**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** WOZ, POIK, PP-P, OPS-y

**Realizacja:** 2017 - 2021

We wrześniu 2017 r. Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej przystąpił do analizy aktualnie obowiązującego Programu polityki prorodzinnej w powiecie wołomińskim „TAKrodzina.pl”.

Program został przyjęty Uchwałą Nr XXI-235/2012 z dnia 27 września 2012 r. Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie uchwalenia Programu polityki prorodzinnej w powiecie wołomińskim „TAKrodzina.pl”. Ze względu na znaczny upływ czasu – 5 lat, od przyjęcia Programu wiele danych użytych w treści jest już nieaktualnych, a ponadto wprowadzone zostały w tym okresie nowe rozwiązania prawne, które wprowadziły nowe świadczenia lub zmieniły zasady przyznawania wcześniej istniejących świadczeń. Z tych względów należy opracować nowy Program uwzględniający nowe rozwiązania. W programie wykorzystane zostaną dane ośrodków pomocy społecznej, ośrodka interwencji kryzysowej, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz wszystkie znane inicjatywy gminne i powiatowe służące rodzinie, umacnianiu jej więzi i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Projekt nowego programu polityki rodzinnej zostanie przedstawiony Radzie Powiatu jeszcze w 2018 roku. Projekt zostanie opracowany przez Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego w Wołominie. Przewidując wstępnie założenia do omawianego projektu polegające na przedstawieniu polityki rodzinnej na tle rozwiązań funkcjonujących w Unii Europejskiej, poprzez przegląd sytuacji w niektórych krajach i omówieniu krajowej polityki rodzinnej należy spojrzeć jak na tym tle wyglądają rodziny mieszkające na terenie powiatu wołomińskiego. Najważniejszym jednak jest aby dokument wskazywał cel jaki chce się osiągnąć, wyjaśnił różnice pomiędzy polityką rodzinną a polityką prorodziną, określił podmioty istotne i ich rolę w życiu rodziny oraz wskazał zależności, działania możliwe lub potrzebne do podjęcia dla osiągnięcia zakładanego celu.

### **Działania**

- 3) **Zwiększenie oferty informacji i pomocy prawnej, działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym dla rodzin cudzoziemców w celu skutecznej integracji.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** WOZ

**Realizacja:** 2017 - 2021

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) „cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy bądź ochronę uzupełniającą (...) udziela się pomocy mającej na celu wspieranie procesu jego integracji (...)”. Pomocy tej udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w formie tzw. Indywidualnych Programów Integracji (IPI). Program taki może trwać maksymalnie 12 m-cy. Program IPI pisany jest przez realizatora programu-przedstawiciela PCPR w porozumieniu z cudzoziemcem i jego rodziną. Określa się w nim wysokość pomocy finansowej świadczonej przez Centrum oraz zakres i formę pozostałej pomocy socjalnej m.in.: opłacanie składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, naukę języka polskiego na zorganizowanych kursach językowych, pomoc w



znalezieniu mieszkania, pomoc w znalezieniu pracy, pomoc w wypełnianiu dokumentów, pomoc w znalezieniu lekarza pierwszego kontaktu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje przez 12 miesięcy proces integracji poprzez spotkanie z uchodźcami w siedzibie Centrum (dwa razy w miesiącu) oraz wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania (min. 2 razy w roku). W roku 2017 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzielało pomocy i wsparcia uchodźcom w formie realizacji 4 indywidualnych programów integracyjnych (IPI) z czego: 1 IPI zostały przerwane, 2 IPI zostały zakończonych, 1 IPI jest w trakcie realizacji.

Pomocą Centrum w roku 2017 było objętych w sumie 5 rodzin, w tym: 1 rodzina jednoosobowa, 1 rodzina trzyosobowa, 3 rodziny czteroosobowe.

Ośrodki Pomocy Społecznej wspierają w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy

**Tabela 5 - Pomoc przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany na terytorium RP**

lp	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1	Wołomin	4	33	25 600,00
2	Zielonka	0	0	0,00
3	Ząbki	1	3	1 700,00
4	Radzymin	0	0	0,00
5	Dąbrówka	0	0	0,00
6	Kobyłka	0	0	0,00
7	Poświętne	1	2	900,00
8	Thuszcz	1	657	3 290,00
9	Klembów	0	0	0,00
10	Jadów	0	0	0,00
11	Strachówka	0	0	0,00
12	Marki	0	0	0,00
	<b>RAZEM</b>	<b>7</b>	<b>695</b>	<b>31 490,00</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

#### **Cel 4. Organizacja punktów terapii w sprawach opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci**

##### **Działania**

##### **1) Organizacja grup terapeutycznych, grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci na bazie punktów poradnictwa rodzinnego.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** PP-P, POIK

**Realizacja:** 2017 - 2019

W 2017r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w ramach Specjalistycznej Poradni Rodzinnej odbyło się 3413 spotkań psychologów z osobami korzystającymi z różnych form pomocy oferowanych przez Poradnię. Dostępność Poradni w roku 2017 r. szacowana jest na 6294 godzin pracy w różnych formach działalności, zarówno psychologicznej, psychiatrycznej, jak i prawnej. Do głównych aktywności Specjalistycznej

Poradni Rodzinnej możemy zaliczyć: konsultacje, diagnostykę, wsparcie, psychoterapię, terapię rodzinną, porady wychowawcze, interwencje kryzysowe, badania na motywację i predyspozycję do zostania rodziną zastępczą, diagnozy psychofizyczne dzieci objętych pieczą zastępczą, konsultacje prawne, konsultacje psychiatryczne.

W 2017 roku z konsultacji psychologicznych skorzystało 301 osób uczestniczących w 654 spotkaniach. Ponadto z pomocy psychologicznej (psychoterapii oraz wsparcia psychologicznego) skorzystało 274 osoby co stanowiło 2 582 spotkania. W procesie diagnostycznym rodzin zastępczych objęto 65 rodzin badaniami na posiadanie motywacji i predyspozycji do zostania rodziną zastępczą, co stanowi 101 osób. Przeprowadzono również 13 diagnoz psychofizycznych dzieci będących w różnych formach pieczy zastępczej. Diagnostyka rodzin zastępczych w tym diagnozy psychofizyczne stanowią 177 spotkań. Natomiast lekarz psychiatra przeprowadził w 2017 r. 42 konsultacje dla 11 osób.

Poradnia prowadzi pierwszy w Polsce program całodobowych dyżurów psychologicznych w ramach sytuacji kryzysowych na terenie powiatu. W ramach tej aktywności odbyło się 6 interwencje kryzysowych na terenie powiatu w godzinach nocnych. W interwencji brał udział zespół psychologów z poradni.

W ramach SPR prowadzona jest bezpłatna pomoc prawna. W 2017 r. udzielano 400 porad prawnych oraz sporządzano pisma procesowe, nieprocesowe i administracyjne. Prawnik dostępny był w wymiarze rocznym 200 godzin. Większość spraw dotyczyła:

- prawa rodzinnego - pozwy o rozwód lub separację, porady dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami, sposoby wykonywania władzy rodzicielskiej, praw i obowiązków małżonków, pozwy o alimenty, odpowiedzi na pozwy, wezwania do zapłaty, pozwy o ustalenie obowiązku alimentacyjnego; pozbawienie praw rodzicielskich, przemoc rodzinną, rozdzielnosc majątkowa, podział majątku, ustalenie ojcostwa, ustalenie pobytu małoletniego, ustalenie kontaktów z dziećmi.
- prawa cywilnego – sprawy spadkowe, sprawy sąsiedzkie, darowizny, wnioski o zniesienie współwłasności oraz o stwierdzenie nabycia spadku, pozwy o zapłatę, zasiedzenie, dożywocie, przywrócenie do stanu poprzedniego, ustalenie istnienia stosunku najmu, dzierżawa, wnioski o ubezwłasnowolnienie, przedawnione roszczenia, niedochowanie terminów sądowych, szkody komunikacyjne, kredyty – długi, mieszkania socjalne, sprawy dotyczące – ZUS, KRUS i US, sprawy dotyczące odszkodowań i inne;
- prawa karnego – sprawy przemocy w rodzinie, zawiadomienia o przestępstwie z wnioskiem o ściganie, zażalenia na postanowienia o umorzeniu postępowania, wnioski o przyznanie adwokata, wnioski o odroczenie wykonania kary lub przerwę w odbywaniu kary, kara aresztu i prac społecznych za długi, spowodowanie wypadku, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, przestępstwa przeciwko dokumentom, nękanie psychiczne i fizyczne, narkomania, przydzielanie małoletniemu kuratora, komornicze zajęcia tytułem mandatów;
- postępowania administracyjnego - odwołania od odmownych decyzji ZUS, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, OPS, wnioski o przyznanie świadczeń, skargi na bezczynność urzędu, wzruszenie ostatecznej decyzji administracyjnej,
- prawa pracy - pozwy o przywrócenie do pracy, o odszkodowanie, wnioski o kontrolę do Państwowej Inspekcji Pracy, nieprawidłowości dotyczące zwolnienia z pracy, brak uregulowania stosunku pracy, brak wypłaty wynagrodzenia, wypadki przy pracy, renty, emerytury, odszkodowania za wypadek przy pracy.

Pomoc prawna zawierała przede wszystkim informację o istniejącym stanie prawnym, wskazanie sposobów załatwienia danej sprawy, wskazanie instytucji, do których należy się zwrócić oraz ewentualnie pomoc w zredagowaniu pisma.

W 2017 r. były udzielane informacje o prawach i uprawnieniach mieszkańców powiatu przez pracowników Centrum. Porady dotyczą zarówno zadań z zakresu pieczy zastępczej, osób niepełnosprawnych i ich rodzin, uchodźców, placówek wsparcia dziennego, domów pomocy społecznej, uzależnień, i wszelkiego rodzaju konfliktów rodzinnych. Najczęściej klienci potrzebują informacji w zakresie prawa opiekuńczego i rodzinnego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, porad dotyczących opieki nad osobami niepełnosprawnymi lub pokierowania do odpowiednich instytucji wspierających.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce w 2017 r. prowadził poradnictwo obejmujące: konsultacje indywidualne, psychoterapię indywidualną, wsparcie psychologiczne w terenie (gminy Dąbrówka, Strachówka), porady wychowawcze dla rodziców, porady prawne, mediacje, konsultacje psychologiczne dla par, warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców, grupę wsparcia z elementami psycho-edukacyjnymi, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, porady pracownika socjalnego.

Z pomocy psychologa skorzystało 48 osób, prawnika 16 osób, poradnictwa rodzinnego 15 osób.

Konsultacje indywidualne dotyczyły zagadnień: występowania przemocy w rodzinie, różnego rodzaju konfliktów małżeńskich, okołorozwodowych, trudności życiowych, wsparcia w żałobie, osierocenia, bezradności, trudności szkolnych i wychowawczych, zdarzeń losowych, samobójstw, zaburzeń seksualnych.

W Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Zielonce prowadzono poradnictwo dla dzieci i młodzieży prowadził również Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce, z pomocy psychologa skorzystało 17os., pedagoga -2 os., psychoterapeuty rodzinnego – 4 os.

Z pobytu w hostelu działającym przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej skorzystało ogólnie 19 osób, w tym ze względu na podejrzenie występowania przemocy w rodzinie.

W wyniku rozstrzygnięcia zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej na „Prowadzenie Domu Samotnej Matki” podpisano umowę z CARITAS Diecezji Warszawsko-Praskiej w Warszawie na prowadzenie, w okresie 1 stycznia 2016 r. – 31 grudnia 2019 r. placówki w Zielonce. Opieką w DSM objęto w roku 2017 – 15 kobiet i 28 dzieci. Zadanie dofinansowano dotacją Powiatu w kwocie 115 000,00 zł, ze środków własnych CARITAS przeznaczył na prowadzenie placówki 32 361,36 zł. Organizacja zwróciła niewykorzystaną oraz nadmiernie pobraną dotację za rok 2017 w kwocie 2 336,48 zł.

## **Cel 5. Utworzenie bazy informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie**

### **Działania**

- 1) Opracowanie koncepcji z określeniem zawartości i rozkładu danych, częstotliwości uzupełniania, wskazanie podmiotów raportujących.**
- 2) Prowadzenie, aktualizacja, analiza, wskazywanie kierunków i sposobów działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku rodzinnej przemocy.**
- 3) Podnoszenie kompetencji oraz jakości usług służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy: służby zdrowia, sędziów i kuratorów sądów rodzinnych, prokuratorów, nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, policjantów.**

**Koordinator:** POIK

**Współrealizator:** PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej we współpracy z Wydziałem Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego zorganizował szkolenia dla specjalistów zajmujących się zjawiskiem przeciwdziałania przemocy w rodzinie: policjantów, kuratorów sądowych, pracowników oświaty oraz członków zespołów interdyscyplinarnych.

W 2017r. zorganizowano konferencję „Budowanie sieci wsparcia rodziny” – adresatami konferencji byli pracownicy instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz rodzin w których występuje przemoc. Celem konferencji było m.in.: promowanie zadań instytucji pomocowych, budowanie sieci instytucji wspierających rodziny z problemem przemocy.

Zorganizowano coroczne spotkania Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu powiatu wołomińskiego. Celem spotkania było m.in. omówienie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz ofert pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Przeprowadzono superwizje dla specjalistów pracujących w zespołach interdyscyplinarnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zorganizowano szkolenia dla Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych „Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowania do zmiany w ramach procedury Niebieskiej Katy- jak to działa w praktyce pracy zespołów interdyscyplinarnych. Rola, zadania, uprawnienia i obowiązki poszczególnych podmiotów w realizacji ww. procedury.

## **Cel 6. Wykorzystanie istniejącego potencjału aktywności społecznej na terenie gmin powiatu.**

### **Działania**

#### **1) Opracowanie koncepcji i utworzenie Powiatowego Centrum Wolontariatu.**

**Koordinator:** WSO

**Współrealizator:** PCPR, WOZ, OPS-y, organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017 - 2025

Dzięki realizacji Powiatowego Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach podpisanych umów w realizacji projektów konkursowych pomagało 108 wolontariuszy, wartość pracy wolontariuszy wyceniono na kwotę 107 433,30 zł. W realizacji projektów pozakonkursowych udział wzięło 45 wolontariuszy.

### **Działania**

#### **2) Podejmowanie działań na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego.**

#### **3) Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.**

#### **4) Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o wolontariacie.**

**Koordinator:** OPS-y

**Współrealizator:** PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO

**Realizacja:** 2017-2025

Wg stanu na 31 grudnia 2017 r. na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonowało 418 stowarzyszeń oraz 121 fundacji.

W ramach realizacji Programu współpracy powiatu wołomińskiego z organizacjami pozarządowymi w 2017 r. Zarząd Powiatu pozytywnie rozpatrzył 37 spośród 77 złożonych ofert. Podpisano łącznie 37 umów z 27 organizacjami. Zadania w ramach Programu były realizowane w zakresie: turystyki, administracji, wymiaru sprawiedliwości, oświaty i wychowania, pomocy społecznej, pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej, edukacyjnej opieki wychowawczej, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, kultury fizycznej.

Przyznano dotację na łączną kwotę 1 288 629,00 zł. Najwięcej środków przeznaczono na zadania obejmujące pomoc społeczną oraz wymiar sprawiedliwości i ochronę zdrowia. Odbiorcami Programu przy udziale środków powiatu wołomińskiego było bezpośrednio 6 100 osób (w tym w ramach zadań: „Prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej” udzielono 1 434 porad, „Punktu doradztwa – Dowiedz się więcej” udzielono 510 porad, „Organizacji i prowadzenia specjalistycznego poradnictwa rodzinnego” (na terenie 12 gmin) udzielono 682 porad w zakresie doradztwa prawnego, psychologicznego, socjalnego i zawodowego).

W ramach projektów utworzono i prowadzono portal turystyczny [www.wyprawaznaturaikultura.pl](http://www.wyprawaznaturaikultura.pl) oraz powstały „Przewodnik turystyczny- Szlak Rzeczypospolitej Norwidowskiej i Cypriana Norwida „ i płyta „Nadzwyczajne Miejsca Powiatu Wołomińskiego.

Organizacje pozarządowe zaangażowały w realizację zadań publicznych kwotę 436 820 69 zł, w tym:

- ze środków własnych kwotę 247 328,58 zł
- wpłat adresatów zadań kwotę 44 264,84zł
- innych środków, w tym gmin powiatu wołomińskiego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego kwotę 131 627,27 zł
- wpłat sponsorów prywatnych kwotę 13 600,00 zł.

W trybie form pozakonkursowych 12 organizacji złożyło 18 ofert, podpisano 9 umów z 8 organizacjami na kwotę 71 216,00 zł. W tego typu projektach udział wzięło ponad 2.785 osób.

W 2017 roku przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego:

- Polski Związek Niewidomych Koło w Wołominie, Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia” z Ząbek – uczestnictwo w spotkaniach dotyczących potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin, formy prowadzonej działalności oraz perspektywy integrowania się środowiska,
- Fundacja Dziecko i Rodzina z Warszawy – konferencja „Razem dla Dziecka i Rodziny”,
- Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych z Warszawy – konferencja „Rodzina w ramach projektu wdrażania konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”,
- Fundacja Dziecko i Rodzina z Warszawy – szkolenie „Praca z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej”,
- Towarzystwo Nasz Dom z Warszawy – szkolenie „Mity i rzeczywistość rodzinnej pieczy zastępczej”,
- Fundacja Dziecko i Rodzina z Warszawy – szkolenie „Praca Zespołowa jako skuteczna Metoda realizacji planu pomocy”.

PCPR zawarło porozumienie z Mazowieckim Forum Biznesu, Nauki i Kultury z Wołomina, na podstawie którego organizacja realizowała warsztaty artystyczne, plastyczne, ceramiczne i kulinarne podczas cyklu wydarzeń artystycznych pod wspólnym tytułem „Artystyczne lato w Chrzesnem”. Warsztaty odbyły się w dniach 17-20 lipca 2017 r., zaś kwota dofinansowania, ze środków przeznaczonych na „rodziny zastępcze”, wyniosła 5 000,00 zł.

Przedstawiciele Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej uczestniczyli w ciągu 2017 roku w licznych spotkaniach roboczych (LGD RW z Tłuszczą, Fundacja „Spektrum” z Wołomina, Stowarzyszenie „Empatia” z Ząbek, Stowarzyszenie PRO z Ząbek) okolicznościowych (Fundacja Arka z Wołomina, Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wołominie) organizowanych lub z udziałem organizacji pozarządowych. WZiPS przygotował i złożył ofertę w konkursie „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” w ramach projektu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wspólnie z Drewnickim Stowarzyszeniem Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia” z Ząbek oraz Fundacją „Spektrum” z Wołomina. Celem projektu jest aktywizacja społeczna, psychiczna i fizyczna, zwiększenie zakresu i poprawa jakości świadczonych usług, integracja i wsparcie dla rodzin i przyjaciół osób z zaburzeniami psychicznymi. Z inicjatywy WZiPS zorganizowano powiatowe obchody Dnia Pracownika Socjalnego, na który zaproszono przedstawiciele kilkunastu organizacji pozarządowych. Spotkanie było okazją wymiany poglądów i doświadczeń.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2017 r. przyznało dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 9 projektom (1 fundacji, 1 kościelnej osobie prawnej oraz 5 terenowym jednostkom organizacyjnym stowarzyszeń) w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji. Wartość projektów ogółem wynosiła 184 020,00 zł. Dwie organizacje zrezygnowały z dofinansowania o wartości projektów w kwocie 23 250,00 zł. Dofinansowanie przyjęły: 1 fundacja, 1 kościelna osoba prawna oraz 3 terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń, którym wypłacono ze środków PFRON kwotę 45 519,30 zł. W zrealizowanych imprezach, spartakiadach, turnusach i wycieczkach uczestniczyło 437 osób. Przykładowymi działaniami podjętymi w 2017 r., ze środków PFRON w ramach zadania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, umożliwiającymi osobom niepełnosprawnym realizację swojego potencjału i uczestnictwo w życiu społecznym. Miejski Dom Kultury w Kobyłce zorganizował „Integracyjny piknik Rodzinny z okazji Dnia Dziecka”. Piknik integrował środowisko lokalne, zuchowe i harcerskie z osobami niepełnosprawnymi, w szczególności osoby słabo słyszące z osobami w pełni sprawnymi. Organizator szacuje udział w zdarzeniu około 900 osób, w tym 55 osób niepełnosprawnych. Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „ARKA” w Wołominie zorganizowała XVII Spartakiadę Osób Niepełnosprawnych. W spartakiadzie wzięło udział 140 . Były to osoby o różnej niepełnosprawności fizycznej i umysłowej, jak również niepełnosprawności sprzężone. Najmłodszy uczestnik miał 5 lat najstarszy 81lat. Zgłoszenia uczestników wpłynęły z : Fpon „Arka”, PZN koło w Wołominie, ŚDS w Wołominie, DPS w Radzyminie, ZS nr 4 (klasy integracyjne), ZS Specjalnych w Ostrówku, OREW w Wołominie, Klub Niepełnosprawnych „Muminki” w Zielonce, SP nr 7. Spartakiada umożliwiła osobom niepełnosprawnym bezpośredni kontakt ze sportem i upowszechnienie rekreacyjnego uprawiania różnych dyscyplin. Pozwoliła na integrację środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

W 2008 r. została zawarta pomiędzy powiatem wołomińskim, a Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną umowa użyczenia zabudowanej nieruchomości położonej w Wołominie przy ul. 1 Maja na działce nr ew. 195/5, obręb 32, która obowiązuje do dnia 2 sierpnia 2018 r.

Ze Stowarzyszeniem Miłośników Kawalerii imienia 1 Pułku Ułanów Krechowieckich z Kobyłki w ramach przygotowania i przeprowadzenia widowiska historycznego pn. Rekonstrukcja Bitwy Warszawskiej przyznano kwotę 49 900,00 zł.

## Działania

### **5) Wspomaganie rozwoju (organizacyjnie, prawnie) powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie możliwości pozyskiwania środków.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizator:** WSO, WOS, OPS-y, LGD R, organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017 -2025

W 2017 roku podjęto szereg aktywności zmierzających do informowania organizacji pozarządowe o wszelkich działaniach związanych z szeroko pojętą współpracą z organizacjami pozarządowymi.

Na stronie internetowej Powiatu, w zakładkach Aktualności i baner NGO, w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz na tablicach ogłoszeń w Starostwie i PCPR zamieszczano informacje dot. ogłoszonych konkursów ofert, wyników konkursów, konsultacji społecznych, zaproszenia na spotkania z organizacjami pozarządowymi oraz materiały promujące organizacje pozarządowe m. in. informacje o osiągnięciach, imprezach, wynikach konkursów organizowanych przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego itp.

Ponadto, z własnej inicjatywy bądź na wniosek organizacji pozarządowych – umieszczano na stronie internetowej Powiatu, także na tablicach ogłoszeń w Starostwie i PCPR, materiały promujące organizacje pozarządowe m. in.: informacje o osiągnięciach, imprezach, wynikach konkursów organizowanych przez podmioty działające w sferze pożytku publicznego i tp. Najczęstszą formą kontaktu z organizacjami pozarządowymi są e-maile (listy mailingowe zawierają e-maile ponad 150 organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie powiatu).

Powiat wołomiński należy do dwóch Grup Działania:

- **Lokalne Grupy Działania „Równiny Wołomińskiej” (LGD RW)**, do której przystąpił na podstawie deklaracji członka wspierającego z dnia 15 października 2008 r. Rada Powiatu Wołomińskiego uchwałą nr IV-57/2011 z dnia 18 kwietnia 2011 r. podjęła decyzję o przystąpieniu Powiatu Wołomińskiego do LGDRW w formie członka zwyczajnego;
- **Lokalne Grupy Rybackiej Zalew Zegrzyński (LGR ZZ)**, która powstała w 2011 r. w ramach realizacji Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. Rada Powiatu Wołomińskiego w dniu 30 listopada 2011 r. podjęła uchwałę o przystąpieniu do LGR ZZ, na prawach członka zwyczajnego

W ramach współpracy z powyższymi organizacjami pracownicy Starostwa brali udział w spotkaniach informacyjnych oraz szkoleniach organizowanych przez te organizacje w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania w konkursach przez nie ogłaszanych.

W ramach realizacji Powiatowego Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi utworzono punkt doradztwa dla organizacji pozarządowych „Dowiedz się więcej – Punkt doradztwa”, udzielono 510 porad osobom fizycznym lub organizacjom pozarządowym,

## **Działania**

### **6) Podejmowanie i promowanie działań zmierzających do tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.**

**Koordynator:** OPS-y

**Współrealizator:** PCPR, WOZ, organizacje pozarządowe, WSO

**Realizacja:** 2017-2025

Samorządy powiatu wołomińskiego tworzą przyjazną atmosferę dla wszelkich inicjatyw zmierzających do rozwoju aktywności społecznej mieszkańców gmin naszego powiatu. Jesteśmy jednym z większych powiatów pod względem liczby ludności co ma również wpływ na powstawanie wielu inicjatyw społecznych. Jako jednostka samorządu terytorialnego prowadzimy czynne działania w kreowaniu i koordynowaniu obszaru polityki społecznej w naszym powiecie. Z wszystkimi gminami powiatu zostały podpisane 15 czerwca 2016 r., Listy Intencyjne wyrażające wolę współpracy w postaci wspólnego diagnozowania i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych, partnerskiej wymiany wiedzy i doświadczeń, podejmowania i realizacji wspólnych projektów społecznych, tworzenia właściwych warunków dla wspierania i rozwoju inicjatyw społecznych służących budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Potrzebę tworzenia podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu wołomińskiego wskazują również cele działań określone w Strategii 2025. Podmiotami ekonomii społecznej m. in. są: centra integracji społecznej; kluby integracji społecznej; warsztaty terapii zajęciowej; zakłady aktywizacji zawodowej; spółdzielnie socjalne.

Na terenie powiatu wołomińskiego wśród podmiotów ekonomii społecznej są zarejestrowane cztery spółdzielnie socjalne:

- Faktoria Spółdzielnia Socjalna, Zielonka ul. Ks. Ignacego Skorupki 2, Nr KRS 421097, wpis do rejestru dn. 21.05.20121 r.,(działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych; usługi utrzymania czystości),
- Spółdzielnia Socjalna „Droga do Domu”, siedziba: Grabie Stare 159, Hotel dla zwierząt: Kobyłka ul. Wygonowa 6, KRS 468 310, wpis do rejestru dn.04.07.2013 r.,( hotel dla zwierząt; pielęgnacja zwierząt; tresura zwierząt),
- Spółdzielnia Socjalna Nasza Perspektywa z siedziba w Kobyłce ul. Klonowa 18 lok. 1, KRS 605500, wpis do rejestru 03.03.2016, (działalność związana ze sportem),
- Spółdzielnia Socjalna „Pożytek” z siedzibą w Tuszczu, KRS 0000687653; wpis do rejestru 03.08.2017 r. (działania związane z usługami opiekuńczymi, usługami porządkowymi);
- Spółdzielnia Socjalna „Akademia kreatywności” z siedzibą w Zielonce, ul. Młodzieżowa 1/3, KRS 668524 (działalność związana ze sportem).

Działa również: Centrum Integracji Społecznej w Markach oraz Klub Integracji Społecznej w Tuszczu i Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach.

Inicjatywa utworzenia przez Gminę Tuszcz wspólnie z powiatem wołomińskim podmiotu ekonomii społecznej w postaci spółdzielni socjalnej osób prawnych dała początek założenia Spółdzielni Socjalnej „Pożytek”. W dniu 11 kwietnia 2017 r. odbyło się Walne



Zgromadzenie Członków Założycieli, na którym m. in. powołano Spółdzielnię, przyjęto Statut oraz wybrano Zarząd Spółdzielni. Spółdzielnia ma siedzibę w Tłuszczu. Prezesem Spółdzielni została wybrana Ewelina Gzowska (Gmina Tłuszcz), a Członkiem Zarządu został wybrany Krzysztof Mikulski (powiat wołomiński). Spółdzielnia z dniem 3 sierpnia 2017 r. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem: 0000687653. W celu realizacji tej inicjatywy prowadzone były prace przygotowawcze przez przedstawicieli Spółdzielni we współpracy z Warszawskim Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Spółdzielnia Socjalna „Pożytek” tworzy nowe miejsca pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mającym, z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Obecnie Spółdzielnia zatrudnia 4 osoby przy organizacji i prowadzeniu biura oraz żłobka w Postoliskach k/Tłuszczu oraz 17 osób wykonujących usługi opiekuńcze na terenie miasta i gminy Tłuszcz. W pierwszym przypadku Zarząd Spółdzielni zawarł umowę o udzielenie dotacji z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie na dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego 5 nowoutworzonych miejsc pracy, natomiast w drugim przypadku Zarząd Spółdzielni zawarł umowę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tłuszczu na realizację zadania – świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych niesprawnych, osób niepełnosprawnych i samotnych. Spółdzielnia prowadzi akcję promocyjną w celu uzyskania dalszych zleceń i zatrudniania kolejnych osób.

Powyższa inicjatywa jest przedsięwzięciem w ramach partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego na terenie powiatu wołomińskiego. Urzeczywistnia ona intencje samorządów gminnych oraz powiatu wołomińskiego wyrażonych również we wspomnianym, przyjętym i podpisanym w dniu 15 czerwca 2016 r. Liście Intencyjnym. Utworzenie spółdzielni socjalnej przyczyniło się do stworzenia nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mającym, z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy.

## **ZDROWOTNE**

**Cel 1. Rozszerzenie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych oraz dostępnego i skuteczniejszego leczenia i rehabilitacji.**

### **Działania**

**1) Poprawa istniejącej bazy placówek służby zdrowia, zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych.**

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizatorzy:** SZPZOZ; gminy

**Realizacja:** 2017 – 2023

W 2017 roku przeznaczono 3 700 000 zł na dofinansowanie inwestycji w Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie. Dokonano następujących inwestycji:

- rozbudowa SOR;
- zakup sprzętu specjalistycznego do oddziałów szpitala i przychodni specjalistycznej;
- budowa lądowiska dla helikoptera ratunkowego;
- wdrożenie E- usług w szpitalu;

- modernizacja traktu porodowego Oddziału Ginekologiczno- Położniczego

## **Działania**

### **2) Zwiększenie liczby profilaktycznych programów zdrowotnych (specjalistyczne badania przesiewowe)**

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizator:** SZPZOZ

**Realizacja:** 2017 – 2023

W zakresie profilaktyki zdrowotnej i programów zdrowotnych w 2017 roku podjęto następujące działania:

1. Program promocji zdrowia w szkołach – w ramach programu odbyło się 89 spotkań;
2. Program „ Edukacja Dzieci i młodzieży w zakresie udzielania pierwszej pomocy „- 11 spotkań
3. Program „ Diagnostyka i profilaktyka nadwagi otyłości u dzieci i młodzieży oraz u osób do 40. roku życia”- 20 zajęć edukacyjnych, 25 zajęć fizycznych.

Ponadto powiat zorganizował 34 cykle po 20 godzin w ramach Programu Powiatowej Szkoły Rodzenia oraz zdrowotne akcje profilaktyczne, w tym: akcje zdrowotne „Biała Sobota” oraz profilaktyczne badania gęstości kości w kierunku osteoporozy (460 badań) a także okulistyczne badania profilaktyczne w kierunku diagnozy jaskry i AMD dla osób w wieku 50 lat i powyżej (100 badań).

Zorganizowano 3 akcje zdrowotne „Biała Sobota” pod hasłem „Profilaktyka udarów, zawałów i chorób nowotworowych”. W trakcie akcji udzielono łącznie 947 porad specjalistycznych, świadczonych przez lekarzy specjalistów: nefrologa, neurologa, diabetologa, reumatologa, ortopedę, kardiologa i internistę oraz dietetyka; około 2000 badań specjalistycznych i diagnostycznych, w tym: ekg, echo serca, spirometria, doppler, profil lipidowy, poziom PSA, kreatynina, kalprotektyna, marker nowotworowy jajnika, marker nowotworowy piersi, hemoglobina glikowana, poziomu cukru, cukier, ciśnienie, pomiar tkanki tłuszczowej, mięśniowej. Szacuje się, że w akcjach zdrowotnych „Biała Sobota” wzięło udział około 1800 osób.

## **Działania**

### **3) Działania z zakresu promocji zdrowia.**

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizatorzy:** SZPZOZ; Gminne placówki POZ

**Realizacja:** 2017 – 2023

Realizowane programy zdrowotne zawierają treści prozdrowotne i są przykładem promocji zdrowia na terenie powiatu wołomińskiego. Większość poradni ginekologiczno-położniczych realizuje program pn. profilaktyka raka szyjki macicy.

. Placówki POZ, szpitala oraz Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej starają się działać aktywnie w zakresie promocji zdrowia dla mieszkańców, prowadzone akcje zwykle przyciągają szereg zainteresowanych osób. Planowane są działania na następne lata, co przyniesie wymierne korzyści dla społeczności lokalnej.

## **Działania**

### **4) Rozszerzenie i poprawa istniejącej infrastruktury rehabilitacyjnej.**

**Koordinator:** SZPZOZ;  
**Współrealizatorzy:** WOZ; Gminne placówki POZ  
**Realizacja:** 2017 – 2023

Na terenie powiatu wołomińskiego działają poradnie rehabilitacyjne w następujących placówkach:

- Centrum Medyczne im. Bitwy Warszawskiej 1920 r w Radzyminie – SPZOZ;
- „ESCULAP” sp. z o. o. w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną oraz rehabilitację dla dzieci;
- Mazowieckie Centrum Psychiatrii „Drewnica” sp. z o. o. oferuje rehabilitację psychiatryczną;
- NZOZ „Arnica” w Zielonce;
- NZOZ „Kardio-Med.” w Markach – oferuje dodatkowo rehabilitację dzienną;
- NZOZ Kompleksowa Rehabilitacja Lecznicza w Wołominie oferuje fizjoterapię i rehabilitację dzienną;
- NZOZ Reha-Medica – ośrodek dzienny rehabilitacji narządów ruchu dla dzieci; ośrodek rehabilitacji dziennej dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego w Wołominie;
- SPZOZ – Miejski Ośrodek Zdrowia w Zielonce;
- NZOZ „Pulmo” Sp z o. o. w Wołominie.

Placówki te działają zarówno w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia jak i odpłatnie. Większość z nich usytuowana jest w zachodniej części powiatu. Zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych jest jednym z powodów, które stanowią fundament do konieczności dalszej budowy infrastruktury rehabilitacyjnej.

## **Cel 2. Zwiększenie zatrudnienia terapeutów rodzinnych i dziecięcych oraz zatrudnienie psychiatry dziecięcego.**

### **Działania**

#### **1) Zwiększenie środków na funkcjonowanie Powiatowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.**

**Realizator:** WED

**Realizacja:** 2017 – 2019

Ze względu na duże zainteresowanie zajęciami warsztatowymi i grupowymi wskazane jest utworzenie dodatkowych grup dla chętnych (psychomotoryka, warsztaty ortograficzne, zajęcia socjoterapeutyczne, warsztaty dla dzieci z ADHD etc.). Zwiększenie liczby grup może skutkować wydłużeniem oczekiwania na termin diagnozy, w tej chwili wynosi ok.2,5 msc.

Utworzenie dodatkowych grup z psychomotoryki, zajęć stymulujących zwiększy obciążenie sali do terapii ruchowej, będzie ona niedostępna na pozostałe zajęcia.

W związku z powyższym dyrektor poradni powinien podjąć działania zmierzające do powiększenia liczby pomieszczeń w poradni.

### **Działania**

#### **2) Zwiększenie zatrudnienia w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy gmin, powiatu z organizacjami pozarządowymi.**

**Koordinator:** PCPR  
**Współrealizatorzy:** WOZ  
**Realizacja:** 2017 – 2019

Rada Powiatu Wołomińskiego uchwałą nr XXV-254/2016 z dnia 17.10.2016 r. wyraziła zgodę na przystąpienie powiatu wołomińskiego do realizacji projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Projektowej IX „Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Projekt „Nowe Horyzonty” realizowany jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w okresie od 01.10.2016 r. do 31.07.2018 r., a jego ogólna wartość wynosi 765 346,18 zł (powiat wołomiński wniósł wkład własny w wysokości 20% wartości całego projektu, tj. kwotę 153 069,24 zł stanowiący równowartość wypłacanych świadczeń dla części wychowanków pieczy zastępczej uczestniczących w projekcie). Stosowna umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w dniu 01.12.2016 r. (Umowa nr RPMA.09.01.00-14-5839/16-00).

Głównym celem projektu jest aktywizacja społeczna, życiowa i zawodowa 55 os. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkałych na terenie powiatu wołomińskiego.

Uczestnikami projektu są osoby z niepełnosprawnością - 11 os. (5K, 6M) w przedziale wiekowym 20-35lat, pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej – 18 os. (15K,3M) i młodzież powyżej 15-go roku życia przebywająca w pieczy zastępczej – 26 os. (12K, 14M). Osoby z niepełnosprawnościami stanowią 20% uczestników projektu. Działania projektu skierowane są do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pochodzących z terenu powiatu wołomińskiego, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Cel główny zostanie osiągnięty za pomocą celów szczegółowych:

- ograniczenie skutków niepełnosprawności 11 osób o różnych rodzajach niepełnosprawności, a w konsekwencji zapewnienie im szybszego powrotu do aktywności zawodowej i społecznej,
- przełamywanie własnych barier ograniczających funkcjonowanie społeczne i zawodowe przez 44 os. z pieczy zastępczej.

Wsparcie osób odbywa się na podstawie ścieżki reintegracji stworzonej indywidualnie dla każdej osoby (indywidualna diagnoza potrzeb i potencjału uczestników) z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej lub zagrożenia sytuacją problemową, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. Uczestnikom projektu został zaoferowany udział w: treningu kompetencji życiowych, treningu kompetencji społecznych, treningu kompetencji osobistych, treningu motywacji, poradnictwo psychologiczne, zajęcia psychoruchowe.

Przy rekrutacji do Projektu były zastosowane zasady równości płci i niedyskryminacji, równego dostępu. Opracowano niedyskryminacyjny pod względem płci regulamin rekrutacji. Poinformowano właściwe terytorialnie organizacje i instytucje, o których mowa w POPŻ o prowadzonej rekrutacji projektu. Opracowano i zamieszczono na stronie [www.pcprowolomin.pl](http://www.pcprowolomin.pl) oraz tablicy ogłoszeń informację o naborze do projektu, przedstawiono podczas Sesji Rady Powiatu prezentację o projekcie jako działanie promocyjne. Pracownicy socjalni, którzy stanowią personel projektu, utrzymywali kontakt z uczestnikami i motywowali do udziału w projekcie przedstawiając zasady udziału, założenia oraz zasadę równości i niedyskryminacji. Działania te miały na celu wzmocnienie efektywności i motywacji udziału w projekcie oraz niwelowanie ryzyka przerwania udziału w projekcie.

Pracownicy wyjaśniali również dalsze założenia projektowe w kolejnych latach trwania projektu.

### **Cel 3. Poprawa warunków życia dla osób z długotrwałą lub ciężką chorobą i ich rodzin.**

#### **Działania**

#### **1) Rozeznawanie, diagnozowanie i planowanie działań na rzecz poprawy sytuacji osób z długotrwałą lub ciężką chorobą na terenie gmin.**

**Koordynatorzy gminni:** OPS-y;

**Współrealizatorzy:** PCPR; WOZ; organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017 – 2025

#### **Działania**

#### **2) Rozwój systemu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.**

**Koordynatorzy gminni:** OPS-y;

**Współrealizatorzy:** PCPR; Caritas; PKPS; PCK; agencje opiekuńcze i inne organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2025

Ośrodki pomocy społecznej udzielały pomocy swoim mieszkańcom w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz różnego rodzaju form wsparcia w formie zasiłków pieniężnych i świadczeń niepieniężnych. Z danych z Oceny zasobów społecznych za 2017 r. sporządzonej przez Mazowieckie Centrum Pomocy Społecznej wynika, że 6 931 osobom przyznano świadczenia w gminach Zaobserwowano spadek w stosunku do roku 2016 o 576 osób (dane za 2016 rok były wyższe i wynosiły 7 507 osób). Były to: zasiłki stałe, celowe, okresowe przyznawane mieszkańcom wynikające z zadań własnych.

**Zasiłek stały przysługuje:**

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowitej niezdolności do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeśli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W 2017 roku zasiłków stałych wypłacono na łączną kwotę 7 129 195 zł, tą formą wsparcia objęto 1 341 rodzin, w skład których wchodziło 1 724 osób.

**Tabela 6-Liczba osób pobierających zasiłki stałe w 2017 roku, w podziale na gminy.**

L.P.	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Wołomin	410	4 370	2 242 530,00	408	488
2	Zielonka	110	1 152	600 338,00	109	128

3	Ząbki	111	1 332	592 654,00	110	143
4	Radzymin	128	1 245	656 252,00	128	160
5	Dąbrówka	42	413	214 114,00	42	63
6	Kobyłka	120	1 155	569 173,00	119	171
7	Poświętne	45	494	216 053,00	45	72
8	Tuszczy	92	921	505 355,00	92	131
9	Klembów	44	466	243 023,00	44	66
10	Jaków	66	635	340 925,00	66	80
11	Strachówka	22	199	106 141,00	22	32
12	Marki	158	1 588	842 637,00	156	190
<b>RAZEM</b>		<b>1 348</b>	<b>13 970</b>	<b>7 129 195,00</b>	<b>1 341</b>	<b>1 724</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samodzielnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodziny, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 proc. różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

W 2017 roku zasiłków stałych wypłacono na łączną kwotę 881 391 zł, tą formą wsparcia objęto 575 rodzin w skład, których wchodziło 1 138 osób.

**Tabela 7. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w 2017 roku, w podziale na gminy.**

L.P.	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Wołomin	287	1281	455 873,00 zł	285	608
2	Zielonka	11	20	8 031,00 zł	11	23
3	Ząbki	82	915	129 921,00 zł	81	117
4	Radzymin	21	60	20 041,00 zł	21	32
5	Dąbrówka	15	34	12 844,00 zł	15	42
6	Kobyłka	74	384	132 705,00 zł	73	134
7	Poświętne	19	56	18 896,00 zł	19	40
8	Tuszczy	5	16	6 167,00 zł	5	6
9	Klembów	12	36	16 920,00 zł	12	27
10	Jaków	20	57	23 430,00 zł	20	51
11	Strachówka	7	28	14 584,00 zł	7	21
12	Marki	30	129	41 979,00 zł	26	37
<b>RAZEM</b>		<b>583</b>	<b>3 016</b>	<b>881 391,00 zł</b>	<b>575</b>	<b>1 138</b>

### Zasiłki celowe

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Wówczas może być wypłacony niezależnie od dochodu, przez okres 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osoba zatrudnioną.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takim przypadku może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

**Specjalne zasiłki celowe**, świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe- w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2017 roku zasiłków celowych wypłacono na łączną kwotę 4 037 612 zł tą formą wsparcia objęto 3 423 rodziny, w skład których wchodziło 7 014 osób.

**Tabela 8-Liczba osób pobierających zasiłki celowe w 2017 roku, w podziale na gminy**

L.P.	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Wołomin	1 156	x	1 928 908,00 zł	1 058	2 104
2	Zielonka	191	x	118 741,00 zł	191	368
3	Ząbki	412	x	309 083,00 zł	242	476
4	Radzymin	408	x	233 348,00 zł	319	639
5	Dąbrówka	78	x	47 355,00 zł	76	152
6	Kobyłka	382	x	485 929,00 zł	374	815
7	Poświętne	170	x	136 366,00 zł	114	385
8	Tuszczy	197	x	188 394,00 zł	194	429
9	Klembów	155	x	132 776,00 zł	149	344
10	Jadów	142	x	90 776,00 zł	139	222
11	Strachówka	74	x	51 329,00 zł	71	148

12	Marki	508	x	314 607,00 zł	496	932
<b>RAZEM</b>		<b>3 873</b>	<b>x</b>	<b>4 037 612,00 zł</b>	<b>3 423</b>	<b>7 014</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

**Tabela 9 - Pomoc w postaci posiłku (zadanie własne)**

lp	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	Wołomin	850	186 925	755 332,00	557	1 662
	w tym dla dzieci	635	97 508	491 320,00	378	1 433
2	Zielonka	98	9 940	90 823,00	65	247
	w tym dla dzieci	95	9 530	86 624,00	62	244
3	Ząbki	146	13 788	100 361,00	80	308
	w tym dla dzieci	129	12 067	84 675,00	71	283
4	Radzymin	204	23 762	128 484,00	112	450
	w tym dla dzieci	201	18 581	125 135,00	109	447
5	Dąbrówka	150	18 137	57 018,00	80	343
	w tym dla dzieci	149	17 923	55 875,00	79	343
6	Kobyłka	257	36 259	188 553,00	152	585
	w tym dla dzieci	232	32 777	169 990,00	140	543
7	Poświętne	120	14 667	73 653,00	60	277
	w tym dla dzieci	120	14 667	73 653,00	60	277
8	Tuszczy	173	19 337	57 001,00	91	402
	w tym dla dzieci	171	18 953	52 262,00	89	400
9	Klembów	109	14 270	44 933,00	60	264
	w tym dla dzieci	109	14 270	44 933,00	60	264
10	Jadów	119	15 972	44 111,00	69	304
	w tym dla dzieci	118	15 576	41 973,00	68	303
11	Strachówka	101	13 399	41 383,00	43	188
	w tym dla dzieci	98	13 069	37 753,00	41	185
12	Marki	224	28 777	195 925,00	126	483
	w tym dla dzieci	224	28 777	195 925,00	126	483
	<b>RAZEM</b>	<b>2 551</b>	<b>395 233</b>	<b>1 777 577,00</b>	<b>1 495</b>	<b>5 513</b>
	w tym dzieci	<b>2 281</b>	<b>293 698</b>	<b>1 460 118,00</b>	<b>1 283</b>	<b>5 205</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

**Tabela 10. Powody przyznania pomocy**

L.P.	Gmina	L.R- Liczba rodzin/ LowR- liczba osób w rodzinach	ubóstwo	sieroctwo	bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	bezrobocie	niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opieki- wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	Przemoc w rodzinie	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	alkoholizm	narkomania	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu żarnego	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronie uzumieniająca lub	Zdarzenie losowe	Sytuacja kryzysowa	Kłeska żywiołowa lub ekologiczna
1	Wołomin	L.R.	927	0	23	134	411	510	838	219	9	0	43	9	16	2	16	27	0
		LowR	1 896	0	35	561	1 096	762	1 402	662	29	0	68	14	34	6	25	55	0
2	Zielonka	L.R.	270	0	14	14	66	134	80	26	25	0	46	3	20	0	0	36	0
		LowR	591	0	14	58	153	141	134	99	61	0	62	3	20	0	0	112	0
3	Ząbki	L.R.	234	0	11	32	91	119	181	62	5	0	44	5	10	0	4	1	0



		LowR	454	0	14	151	220	189	320	200	14	0	95	10	11	0	14	1	0
4	Radzymin	L.R.	274	0	9	60	128	168	214	69	0	0	32	0	8	0	11	2	0
		LowR	575	0	9	263	350	289	395	242	0	0	50	0	23	0	25	2	0
5	Dąbrówka	L.R.	91	1	2	20	43	57	54	22	2	0	27	0	3	0	2	2	0
		LowR	238	2	3	114	150	111	132	71	11	0	62	0	7	0	8	5	0
6	Kobyłka	L.R.	228	0	3	54	168	174	287	113	3	1	22	1	7	2	5	0	0
		LowR	485	0	9	251	402	346	563	380	13	1	42	1	7	2	11	0	0
7	Poświętne	L.R.	118	0	0	51	43	61	54	30	1	0	7	0	0	0	5	0	0
		LowR	372	0	0	260	156	138	106	106	4	0	17	0	0	0	14	0	0
8	Tłuszcz	L.R.	203	0	4	49	134	140	212	13	2	0	27	1	3	0	1	0	0
		LowR	473	0	4	264	419	262	425	36	2	0	59	1	8	0	4	0	0
9	Klembów	L.R.	131	0	2	32	76	86	57	33	0	0	22	0	2	0	2	0	0
		LowR	325	0	2	157	224	182	118	123	0	0	66	0	6	0	6	0	0
10	Jadów	L.R.	126	0	7	6	60	91	97	35	1	0	3	1	1	0	1	0	0
		LowR	318	0	10	31	147	157	153	145	5	0	8	2	2	0	1	0	0
11	Strachówk a	L.R.	16	0	1	11	40	42	35	4	0	0	8	0	0	0	1	0	0
		LowR	24	0	1	65	121	92	79	24	0	0	23	0	0	0	6	0	0
12	Marki	L.R.	353	0	9	14	187	236	233	108	3	0	68	9	7	0	0	1	0
		LowR	670	0	16	75	453	414	373	357	14	0	106	15	11	0	0	1	0
	<b>RAZEM</b>	<b>L.R.</b>	<b>2 136</b>	<b>0</b>	<b>85</b>	<b>477</b>	<b>1 446</b>	<b>1 818</b>	<b>1 586</b>	<b>734</b>	<b>51</b>	<b>1</b>	<b>349</b>	<b>29</b>	<b>77</b>	<b>4</b>	<b>48</b>	<b>69</b>	<b>0</b>
	<b>RAZEM</b>	<b>Low R</b>	<b>6 421</b>	<b>0</b>	<b>117</b>	<b>2 250</b>	<b>3 891</b>	<b>2 710</b>	<b>3 840</b>	<b>2 445</b>	<b>153</b>	<b>1</b>	<b>658</b>	<b>46</b>	<b>129</b>	<b>8</b>	<b>114</b>	<b>176</b>	<b>0</b>

Szczegółowa analiza przyznanych świadczeń oraz tendencje będą opisane w kolejnych raportach na podstawie ewaluacji danych pochodzących ze sprawozdań ośrodków pomocy społecznej.

## Działania

### 3) Analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizator:** PCPR;

**Realizacja:** 2017 – 2025

W roku 2017 wydano w sumie 3 035 orzeczeń, z czego 632 dla osób przed 16 rokiem życia oraz 2 403 orzeczenie dla osób dorosłych. W przypadku dzieci 16 orzeczeń związanych było z niepełnosprawnością intelektualną, 13 orzeczeń z chorobą psychiczną. Wśród osób dorosłych, zaburzenia psychiczne były przyczyną wydania 45 orzeczeń, a choroba psychiczna 184. Wśród osób dorosłych możemy wyróżnić dwie przeważające przyczyny niepełnosprawności są to: schorzenia narządu ruchu i neurologiczne. Przyczyny te dominują również w młodszej grupie wiekowej, choć wśród dzieci największą grupę stanowią osoby posiadające całościowe zaburzenia rozwojowe, powstałe przed 16. rokiem życia, z

utrwalonymi zaburzeniami interakcji społecznych lub komunikacji werbalnej oraz stereotypiami zachowań, zainteresowań i aktywności o co najmniej umiarkowanym stopniu nasilenia.

Aktualnie prowadzona analiza dotyczy grupy osób w wieku 60+, którym orzeczono stopień niepełnosprawności. Bazując na danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności (PZON) w Wołominie za lata 2015-2017, należy stwierdzić, że liczba seniorów 60+, którzy zgłaszają wnioski o ustalenie niepełnosprawności, we wskazanych latach, wykazuje tendencję malejącą. W roku 2015 wynosiła – 1 380 osób, w roku 2016 – 1 118 osób, a w roku 2017 – 934 osoby. W stosunku do wszystkich osób dorosłych składających wnioski stanowili oni odpowiednio: w 2015 r. – 57,2%; 2016 r. 53,2%; 2017 – 50,0%. Komisje Zespołu orzekają o stopniu niepełnosprawności do celów poza rentowych, ustalając stopnie niepełnosprawności ze względów zdrowotnych i psychospołecznych. Określa się 3 stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowani i znaczny oraz wskazania dotyczące: zatrudnienia, szkolenia, terapii, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, korzystania z systemu wsparcia środowiskowego lub opieki innych osób. W zależności od przyznanego stopnia niepełnosprawności osoba posiadająca orzeczenie nabywa określone uprawnienia (np. karta parkingowa, możliwość korzystania z turnusu rehabilitacyjnego, możliwość ubiegania się o dofinansowanie na likwidację barier funkcjonalnych dla indywidualnych osób niepełnosprawnych, ulgi w opłacie za podróż środkami transportu publicznego, ulgi podatkowe (za zakup leków, rehabilitację, transport).

Największe liczebnie grupy seniorów z orzeczeniami PZON (wydanymi w latach 2015-2017) zamieszkują w gminach: Wołomin, Ząbki, Radzymin, Marki, Kobylka, Zielonka. Pomimo, że kolejność gmin pod względem ilości wydanych orzeczeń w każdym roku była inna, to jednak dotyczyła zawsze tych samych gmin. Z wymienionych gmin tylko gmina Zielonka posiada najmniejszą, bo poniżej 20 tys. mieszkańców społeczność. Pozostałe gminy są największymi pod względem liczby mieszkańców ogółem, dlatego posiadają najliczniejsze grupy seniorów, a wśród nich najliczniejsze grupy seniorów niepełnosprawnych.

Średnio u 80,1% seniorów, niepełnosprawnych (tych, którzy otrzymali orzeczenie o stopniu niepełnosprawności PZON, niezależnie od jego stopnia, w okresie 3 wskazanych lat), najczęściej orzekano niepełnosprawność z powodu schorzeń w zakresie: upośledzenia narządu ruchu, chorób układów oddechowego i krążenia, chorób neurologicznych, chorób innych, w tym schorzeń m. in.: endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeń enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeceń, chorób układu krwiotwórczego. Rodzaje wsparcia w wymienionych gminach dla seniorów powinny być uzależnione od rodzaju najczęściej występującego schorzenia lub kilku schorzeń jednocześnie. Najczęściej będzie to zapotrzebowanie na usługi specjalistyczne, realizowane przez personel ze specjalistycznym przygotowaniem. Zważywszy na fakt, że z budżetu państwa dotowane są tylko usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach zadań zleconych, to wymienione gminy będą ponosić (poza odpłatnością osoby zainteresowanej) zwiększone koszty organizacji tych usług dla swoich mieszkańców w ramach zadań własnych.

**Cel 4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rosnącej liczbie osób niepełnosprawnych oraz podjęcie działań wyrównujących szanse tych osób na pełniejsze funkcjonowanie w społeczności lokalnej.**

### **Działania**

**1) Analiza sytuacji w zakresie orzecznictwa o niepełnosprawności dla mieszkańców powiatu wołomińskiego (orzecznictwo: ZUS; PZON; KRUS; MSW; MON; PKP,SW).**

**Koordynator:** WOZ;  
**Współrealizator:** PCPR;  
**Realizacja:** 2017 – 2025

Przeprowadzona przedmiotowa analiza orzecznictwa o niepełnosprawności w powiecie wołomińskim dotychczas jest prowadzona przez Wydział Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Starostwa Powiatowego i znajduje się we wstępnym etapie. Kolejne materiały do analizy będą pozyskiwane od innych instytucji w miarę możliwości nawiązanej współpracy (np.: ZUS; KRUS; służby mundurowe). Zasadniczy jednak problem wystąpi przy analizie porównawczej ponieważ zasady i cele orzekania różnych instytucji są rozbieżne i stosowane kryteria są różne. Ważnym jednak będzie znalezienie cech wspólnych i ich wykorzystanie.

Wyniki analizy będą wykorzystywane w realizacji kilku celów określonych w Strategii 2025

## **Działania**

### **2) Diagnoza sytuacji w zakresie niepełnosprawności w powiecie wołomińskim.**

**Koordynator:** PCPR  
**Współrealizator:** WOZ  
**Realizacja:** 2017 – 2025

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie funkcjonuje w strukturze Wydziału Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej. Obejmuje swoim zasięgiem gminy: Ząbki, Zielonka, Marki, Wołomin, Kobyłka, Tłuszcz, Radzymin, Klembów, Poświętne, Jadów, Strachówka, Dąbrówka. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Zgodnie z właściwością miejscową Zespół przyjmuje mieszkańców powiatu wołomińskiego, osoby bezdomne, a także osoby przebywające poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych, przebywające w zakładach karnych i poprawczych, przebywające w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia.

Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności daje prawo do ubiegania się o przyznanie świadczeń, ulg lub uprawnień dla osób niepełnosprawnych. Świadczenia takie są przyznawane osobom posiadającym orzeczenie przez różne instytucje np. ośrodki pomocy społecznej, Wydział Komunikacji czy też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Z analizy danych odnoszących się do liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16-go roku życia w latach 2013-2015 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie w podziale na przyczynę niepełnosprawności wynika, że istnieje tendencja wzrostu osób z niepełnosprawnościami, głównie z powodu schorzeń narządu ruchu, chorób neurologicznych, układu oddechowego i krążenia. Z analizy liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16-go roku życia również zauważalny jest wzrost wydanych orzeczeń, głównie dotyczy całościowych zaburzeń rozwojowych, chorób neurologicznych.

## **Działania**

### **3) Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Przestrzeganie Praw Osób Niepełnosprawnych na lata następne po 2015r.**

**Realizator:** PCPR

**Realizacja:** 2017 – 2025

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność, będąca udziałem coraz większej części społeczeństwa i obejmująca wszystkie aspekty funkcjonowania dotkniętego nią człowieka, wymusza podejmowanie różnorodnych działań w celu zapewnienia słabszej części naszego społeczeństwa godnych warunków do życia i rozwoju. Jednym z takich działań jest umożliwienie osobom niepełnosprawnych dostępu do rehabilitacji zawodowej i społecznej, a tym samym pomoc w integracji ze środowiskiem lokalnym. Środki finansowe otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dużym stopniu pomagają w realizacji w/w celu.

Rada Powiatu Wołomińskiego przyjęła Uchwałą Nr XXV-256/2016 z dnia 17.10.2016 r. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2016-2021”. Program został opracowany na bazie doświadczeń wynikających z realizacji Programu w latach 2013-2015 oraz bieżącej analizy problematyki osób niepełnosprawnych. Dążenie do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych oraz zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec osób niepełnosprawnych stanowiło punkt wyjścia do opracowania niniejszego Programu. Program wyznacza kierunki działania powiatowej polityki w obszarze osób niepełnosprawnych. Realizacja zadań określonych w Programie uzależniona będzie w dużym stopniu od możliwości finansowych jednostek samorządowych i innych podmiotów działających w obszarze osób niepełnosprawnych. Ważną rolę odgrywają również sami adresaci programu, tj. osoby niepełnosprawne i ich rodziny, gdyż od ich aktywnej postawy zależeć będzie powodzenie realizacji zamierzonych działań.

Głównym celem programu jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin zamieszkałych na terenie Powiatu Wołomińskiego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

W związku z dyspozycją zawartą w art. 35a ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016r, poz. 2046 z późn. zm.) samorząd powiatowy przekazuje wojewodzie coroczną informację z realizacji przyjętego programu.

W związku z powyższym, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie sporządziło stosowną informację roczną z realizacji w 2017 „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2016-2021”. Informacja ta, zgodnie z Uchwałą Nr XLVI – 529/2018 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 22 marca 2018r. została przekazana Wojewodzie Mazowieckiemu. Informację zamieszczono na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego, co umożliwia zapoznanie się z nią szerokiemu kręgowi osób zainteresowanych.

#### **Działania**

### **4) Realizacja zadań określonych w Powiatowym Programie Promocji Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych.**

**Realizator:** PUP

## **Realizacja: 2017 – 2025**

Na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wykorzystano 172 803,28 zł, w tym na:

- zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu ( art. 11 ust.3 pkt 2 ustawy);
- przyznanie osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej( art.12a ustawy);
- zwrot kosztów związanych z przystosowaniem stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej, adaptacji pomieszczeń oraz adaptacji lub nabycia odpowiednich urządzeń ułatwiających pracę, lub funkcjonowanie, zakup i autoryzacja odpowiedniego oprogramowania oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, a także z kosztów rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb osoby niepełnosprawnej (art. 26 ustawy)
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (art. 26e ustawy);
- finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 28 i 40 ustawy).

### **Działania**

#### **5) Opiniowanie projektów Programów dotyczących osób niepełnosprawnych.**

**Realizator:** Społeczna Rada Osób Niepełnosprawnych

**Realizacja:** 2017 – 2025

Zarządzeniem Starosty Wołomińskiego z dnia 08.06.2017r. powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Wołominie. Rada jest organem opiniodawczo – doradczym Starosty Wołomińskiego w sprawach osób niepełnosprawnych. W składzie radny znaleźli się przedstawiciele Gmin Klembów, Tuszcz, Miasta Marki oraz reprezentanci dwóch organizacji pozarządowych - Fundacji Pomocna Ręka w Markach oraz Stowarzyszenia na Rzecz osób Niepełnosprawnych i ich Rodzin „Pomocna Dłoń „ w Ostrówku.

W 2017 roku Rada odbyła 3 posiedzenia, m.in. opiniowała projekty uchwał Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie podziału środków PFRON na 2017 r.

### **Działania**

#### **6) Realizacja Programu PFRON „Aktywny samorząd”.**

**Realizator:** PCPR

**Realizacja:** 2017 – 2025

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w 2017 r. kontynuowało realizację pilotażowy program „Aktywny Samorząd” na podstawie zawartego porozumienia przez powiat wołomiński w 2012 r. z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

a także na podstawie zawartej przez PCPR umowy w 2013 r. oraz aneksów do umowy zawartych w 2017 r. w sprawie realizacji w/w programu.

W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” osoby niepełnosprawne z terenu powiatu wołomińskiego mogły uzyskać dofinansowanie w następującym zakresie:

Moduł I:

- Obszar A Zadanie Nr 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu
- Obszar A Zadanie Nr 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B
- Obszar B Zadanie Nr 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania
- Obszar B Zadanie Nr 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania
- Obszar C Zadanie Nr 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie eklektycznym;
- Obszar C Zadanie Nr 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- Obszar C Zadanie Nr 4- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

#### Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym:

Łączna kwota środków finansowych przyznanych przez PFRON w 2017 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” wyniosła **461 256,54 zł**, w tym na realizację:

- Modułu I – **178 884,54 zł**, z czego na realizację wydatków:
    - bieżących w ramach: Obszaru A – zadanie 2, Obszaru B - zadanie nr 2 i Obszaru D – kwota **27 421,00 zł**;
    - inwestycyjnych w ramach: Obszaru A – zadanie 1, Obszaru B – zadanie 1 i Obszaru C – kwota **165 486,54 zł** ;
  - Modułu II w wysokości **240 497, 00 zł**
- oraz na
- Obsługę realizacji programu, w wysokości **21 440,00 zł**;
  - Promocję programu, w wysokości **4 287,00 zł**;
  - Ewaluację programu, w wysokości **2 143,00 zł**.

W ramach programu przyznało w 2017 r. dofinansowania do następujących zadań:

#### **Moduł I**

- 1) **Obszar A Zadanie Nr 1**
  - liczba złożonych wniosków – **7**;
  - przyznano dofinansowanie dla **7 osób** na kwotę **32 405,00 zł**;
- 2) **Obszar A Zadanie Nr 2**
  - liczba złożonych wniosków – **1**;
  - przyznano dofinansowanie dla **1 osoby** na kwotę **1 447,00 zł**;
- 3) **Obszar B Zadanie Nr 1**
  - liczba złożonych wniosków – **14** (w tym 1 nie spełnił warunków formalnych);
  - przyznano dofinansowanie dla **13 osób** na kwotę **90 005,00 zł**;
- 4) **Obszar B Zadanie Nr 2**
  - liczba złożonych wniosków – **2**;
  - przyznano dofinansowanie dla **2 osób** na kwotę **4 000,00 zł**;
- 5) **Obszar C Zadanie Nr 2**
  - liczba złożonych wniosków – **7** (w tym 1 nie spełnił warunków formalnych);
  - przyznano dofinansowanie dla **6 osób** na kwotę **11 052,54 zł**;
- 6) **Obszar C Zadanie Nr 3**
  - liczba złożonych wniosków – **2**

- przyznano dofinansowanie dla 2 osoby na kwotę 27 140,00 zł;
- 7) **Obszar C Zadanie Nr 4**
- liczba złożonych wniosków – 1 (osoba zrezygnowała z ubiegania się o dofinansowanie);
- 8) **Obszar D**
- ilość złożonych wniosków – 10;
- przyznano dofinansowanie dla 10 osób na kwotę 21 842,00;

#### **Moduł II**

- ilość złożonych wniosków – 98 (w tym 3 nie spełniły warunków formalnych);
- przyznano dofinansowanie dla 95 osób na kwotę 232 214,30 zł;

#### **Działania**

- 7) **Wsparcie osób niepełnosprawnych z środków PFRON w postaci dofinansowań: WTZ; turnusów rehabilitacyjnych; pomoc indywidualna (sprzęt rehabilitacyjny, bariery).**

**Realizator:** PCPR

**Realizacja:** 2017 – 2025

W 2017 r. otrzymano z PFRON (zgodnie z algorytmem) środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w wysokości 1 373 647,00 zł (wykorzystano 1 373 248,35 zł). Środki te zostały podzielone, na poszczególne zadania, Uchwałą Rady Powiatu XXXIV-323/2017 z dnia 23.03.2017 r. Uchwałą Rady Powiatu XL-370/2017 z dnia 21.09.2017 r. oraz Uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego Nr XIII-489/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r.

Na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej przeznaczono środki w wysokości 1 200 447,00 zł, (wykorzystano 1 200 445,07) w tym na :

1. dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej (art. 35 ust.1 pkt.8) – 383 904,00 zł;
2. dofinansowanie na realizację wymienionych poniżej zadań art. 35 a ust.1 pkt.7 ustawy wydatkowano ogólnie kwotę 816 543,00 zł, (wykorzystano 816 541,07 zł) w tym na:
  - sprzęt rehabilitacyjny przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze,
  - turnusy rehabilitacyjne,
  - bariery architektoniczne w komunikowaniu się i techniczne,
  - sport kultura i rekreacja i turystyka;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przyznało w 2017 r. dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- a) sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych:
  - liczba złożonych wniosków w 2017 r.: 219 na kwotę 710 006,00 zł;
  - wypłacono dofinansowanie dla 187 osób w wysokości 373 496,00 zł;
- b) turnusów rehabilitacyjnych:
  - liczba osób ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami– 496;
  - przyznano dofinansowanie dla 258 osób (wraz z opiekunami) na kwotę: 265 909,00 zł;
  - wypłacono dofinansowania dla 248 osób w wysokości 255 359,00 zł (10 osób zrezygnowało z dofinansowania);
- c) likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych
  - liczba złożonych wniosków – 93;
  - wypłacono dofinansowanie dla 58 osób w kwocie 142 166,00 zł;

- z tego na likwidację barier architektonicznych dla 25 osób na kwotę 74 446,00 zł;
- d) sportu kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych:
- liczba złożonych wniosków – 9 na kwotę 81 305,00 zł;
  - zawarto umowy z 8 wnioskodawcami na kwotę 46 620 zł (wyplacono 45 520,00 zł)

## **Działania**

### **8) Wsparcie i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.**

**Koordynator:** PUP

**Współrealizatorzy:** PCPR; organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017 – 2025

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie w 2017 r. objął aktywizacją zawodową 10 osób niepełnosprawnych, w tym 3 osoby posiadające status osoby bezrobotnej oraz 7 osób posiadających status poszukującego pracy, w tym 5 kobiet oraz 2 osoby zamieszkałe na wsi.

PUP w Wołominie, wspierał aktywność zawodową ww. osób niepełnosprawnych poprzez zastosowanie wobec nich następujących instrumentów rynku pracy:

- 1) **staże** – dzięki tej formie wsparcia osoby niepełnosprawne nabyły praktycznych umiejętności do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. W roku ubiegłym do odbycia stażu skierowano 4 osoby niepełnosprawne. Ponadto, 2 osoby kontynuowały staże rozpoczęte w 2016 r. W roku 2017 staż zakończyły 3 osoby.
- 2) **refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy** – pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. W 2017 r. w ramach tej formy wsparcia utworzono 1 nowe miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej. Ponadto, zatrudniono 2 osoby niepełnosprawne na zwolnionych uprzednio stanowiskach pracy.
- 3) **prace interwencyjne** – to zatrudnienie niepełnosprawnego przez pracodawcę na podstawie umowy o pracę, które następuje w skutek umowy zawartej między pracodawcą, a powiatowym urzędem pracy. Ma ono na celu wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez dokonanie pracodawcy refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanych niepełnosprawnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nieprzekraczającej jednak kwoty zasiłku dla bezrobotnych i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanego wynagrodzenia za każdą osobę niepełnosprawną. W roku ubiegłym podpisano umowy z 2 pracodawcami na utworzenie 2 miejsc zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych. Ponadto 2 osoby kontynuowały subsydiowane zatrudnienie rozpoczęte w 2016 r. Pracodawcy na mocy podpisanych umów uzyskali ze środków PFRON zwrot części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne.
- 4) **jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej** - jest to forma aktywizacji polegająca na przyznaniu osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Ma ona na celu wspieranie powstawania nowych miejsc pracy poprzez samozatrudnienie. W 2017 r. środki PFRON na podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej przyznano 1 osobie niepełnosprawnej. Ww. osoba rozpoczęła działalność w zakresie usług fotograficznych.



Ponadto, w 2017 r. podpisano umowę w sprawie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. Pracodawca otrzymywał ze środków PFRON zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy. Kontynuowano również refundację kosztów zatrudnienia asystenta na podstawie umowy zawartej w 2016 r.

### **Działania**

#### **9) Ograniczenie procesu marginalizacji osób niepełnosprawnych.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizatorzy:** PUP; WOZ; OPS-y; organizacje pozarządowe

**Realizacja:** 2017 – 2025

Zaplanowane zadania w tym zakresie mają na celu włączenie osób z niepełnosprawnością we wszystkie sfery życia społecznego, tak aby stanowili równoprawnych i pełnowartościowych członków społeczeństwa. Do tego niezbędna jest zarówno edukacja i praca z osobami niepełnosprawnymi jak i osobami sprawnymi. Negatywne nastawienie społeczne, stereotypy i bariery powodują marginalizację i wykluczenie osób niepełnosprawnych.

### **Działania**

#### **10) Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.**

**Koordynator:** PCPR

**Współrealizatorzy:** PUP; SZPZOZ; WOZ; OPS-y, organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2025

Działania zaplanowane w tym zakresie powinny wspomóc osoby niepełnosprawne do uzyskania w miarę możliwości samodzielności, zaradności i poprawy jakości ich życia. Ważne obszary tych działań to: likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, edukacja oraz kompleksowa rehabilitacja.

### **Działania**

#### **11) Zwiększenie powierzchni archiwalnej w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.**

**Realizator:** WOZ;

**Realizacja:** 2017 – 2025

W grudniu 2016 r. wykonano remont pomieszczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. W wyniku tych działań, kosztem ograniczenia powierzchni poczekalni, powstało nowe pomieszczenie archiwalne o powierzchni ok. 12 m<sup>2</sup>, które pozwala na przechowanie indywidualnej dokumentacji personalno-medycznej dla ok. 12 000 osób. Czyli, przy aktualnym stanie dokumentacji (przeniesienie z innych pokoi na stałe miejsce zarchiwizowanej dokumentacji indywidualnej dla około 3 tys. osób) i stale zwiększającej się liczby osób zgłaszających do Komisji, miejsca na dokumentację personalno-medyczną wystarczy na kolejne 2 lata.

W pomieszczeniach zajmowanych przez Powiatowy Zespół wprowadzono również usprawnienia dla osób niepełnosprawnych, m.in. zamontowano automatyczne drzwi w wejściu do budynku, wyremontowano punkt obsługi interesantów oraz zamontowano elektroniczny system kolejkowy.

### **Działania**

**12) Zwiększenie dostępu do leczenia, opieki, rehabilitacji medycznej oraz usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osób niepełnosprawnych.**

**Koordinator:** SZPZOZ (opieka medyczna);

**Koordinatorzy gminni:** OPS-y (usługi opiekuńcze);

**Współrealizatorzy:** WOZ; PCPR; organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2025

## SYTUACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

**Cel 1. Przeciwdziałanie zrachowaniom dysfunkcyjnym (samookaleczenia, zażywanie dopalaczy, cyberprzemoc, nieletnie matki, uzależnienie od komputera, telefonu) – wśród uczniów gimnazjów oraz młodszych dzieci.**

### Działania

**1) Organizacja cykli szkoleń, wykładów dla rodziców i nauczycieli szkół i gimnazjów, szkół średnich**

**Koordinator:** PP-P,

**Współrealizatorzy:** WOZ, WED; gminy powiatu wołomińskiego; KBPN.

**Realizacja:** 2017 – 2021

Na terenie powiatu wołomińskiego działają trzy poradnie psychologiczna -pedagogiczne. Poradnie realizują swoje zadania poprzez prowadzenie działalności:

- diagnostycznej
- doradczej
- terapeutycznej
- profilaktycznej

Działalność diagnostyczna polega na ustaleniu poziomu rozwoju umysłowego, poziomu funkcji percepcyjno-motorycznych oraz na określeniu rozwoju emocjonalnego i społecznego. Diagnoza pedagogiczna obejmuje ocenę umiejętności czytania i pisania, analizę błędów, ocenę poziomu graficznego pisma, a w przypadku starszych uczniów znajomości zasad ortograficznych i analizie wytworów. Diagnoza logopedyczna ma na celu ocenę stopnia rozwoju mowy, adekwatnie do wieku dziecka, sprawności aparatu artykulacyjnego, ustalenia poziomu rozwoju językowego.

Doradca zawodowy gromadzi i aktualizuje informacje edukacyjne i zawodowe, udziela indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom, prowadzi diagnozę psychologiczną w zakresie preferencji zawodowych, prowadzi zajęcia grupowe aktywizujące do planowania własnej drogi zawodowej, współpracuje ze szkołami w zakresie działalności doradczej/konsultacyjnej/. Działalność terapeutyczna, mająca na celu zrehabilitowanie zaburzeń, prowadzona była w ramach indywidualnych zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych i indywidualnej terapii psychologicznej dzieci i ich rodzin. Praca przebiega w oparciu o terapię systemową rodzin i terapię poznawczo-behawioralną.

W poradni prowadzona jest terapia integracji sensorycznej, terapia psychomotoryczna.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tuszczu w roku 2017 przeprowadziła szereg prelekcji dla rodziców i nauczycieli mających na celu zapoznanie opiekunów i wychowawców z objawami mogącymi świadczyć o zagrożeniach dla zdrowia i życia młodzieży płynących z zażywania używek i korzystania ze świata wirtualnego.

W roku szkolnym 2016/2017, podjęto następujące działania:

1. Prowadzono prelekcje:

- „Jak nie zwariować wychowując dzieci wg Juula” – SP Myszadła 5 nauczycieli, 22 rodziców.
- „Zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni” – SP Myszadła 50 osób i SP Krusze 50 osób
- „Wpływ telewizji na rozwój dziecka, wiek przedszkolny i wczesnoszkolny” SP Krusze

2. Prowadzono szkolenia dla nauczycieli:

- Udział w Radzie Pedagogicznej w ZS Strachówka – dyskusja na temat realizacji zaleceń postdiagnostycznych zawartych w opiniach i orzeczeniach.
  - „Wspieranie rozwoju dziecka w oparciu o bajkoterapię” – warsztaty dla nauczycieli z Przedszkola Baśniowa Kraina w Tłuszczu 14 nauczycieli.
  - „Wspieranie rozwoju dziecka w oparciu o bajkoterapię” – warsztaty dla nauczycieli z Zespołu Szkolno-Przedszkolny w Jasienicy 1 rodzic, 1 pedagog, 16 nauczycieli.
  - „Orzecznictwo i opiniowanie w poradnictwie” – szkolenie dla nauczycieli i specjalistów szkolnych zorganizowane w poradni.
  - „Praca z trudnym rodzicem” szkolenie dla nauczycieli z SP Tłuszcz
  - „Praca z trudnym rodzicem” szkolenie dla nauczycieli z SP Strachówka
  - Prelekcje na temat praw dzieci i instytucji oraz osób gdzie mogą znaleźć pomoc w trudnych sytuacjach w ramach projektu edukacyjnego „Nie dla przemocy wobec dzieci” SP Tłuszcz, SP Stryki, SP Jadów
3. Prowadzono warsztaty dla uczniów:
- „Zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni” – prelekcje dla 4 klas III, Gim. Tłuszcz 100 osób
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – SP Krusze oddz. III - 14 osób
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – SP Krusze oddz. I -16 osób
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – Gim Tłuszcz 3 oddz. - II 68 osób
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – SP Tłuszcz 3 oddz. I - 62 osoby
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – SP Ostrówek 2 oddz. III - 41 osób
  - „Przemoc i agresja wokół nas” – SP Krusze oddz. V i VI - 33 osoby
  - „Przemoc i agresja wokół nas” – SP Tłuszcz 4 oddz. IV - 95 osób
  - „Przemoc i agresja wokół nas” – SP Stryki oddz. VI, V, VI - 45 osób
  - „Przemoc i agresja wokół nas” – Gim Stryki oddz. I, II, III - 47 osób
  - „Internet bez hejtu” – warsztaty dla uczniów kl. IV, V, VI w SP Stary Kraszew 38 osób
4. Prowadzono zajęcia grupowe na terenie poradni:
- - Zajęcia grupowe ogólnostymulujące rozwój dzieci 2-3 letnich z udziałem rodziców.
  - - Zajęcia grupowe ogólnostymulujące rozwój dzieci 3-4 letnich z udziałem rodziców. TUS dla 6-8 i 8-10 latków.
  - - Zajęcia grupowe dla dziewcząt z trudnościami społeczno-emocjonalnymi.
  - - Szkoła dla rodziców i wychowawców (szósta edycja) 12 osób.
  - - Rodzeństwo bez rywalizacji I edycja 8 osób

Zrealizowano szereg działań w poradni i na terenie placówek w ramach Poradnianego Projektu Profilaktyczno-Edukacyjnego „ Nie dla przemocy wobec dzieci”.

W poradni i w szkołach przeprowadzono w sumie 13 różnych spotkań, warsztatów i prelekcji dla uczniów, rodziców, nauczycieli, które jednocześnie są zgodnie z naszą propozycją szkoleń/spotkań na rok szkolny 2017/2018 r. oraz w ramach doraźnych interwencji. (534 osoby)

Pełniono dyżur psychologiczny w SP Starym Kraszewie i udzielano porad rodzicom dzieci w wieku przedszkolnym.

- 1) Przeprowadzono mediacje w klasie III Gimnazjum w Strykach – 2 wyjazdy do szkoły, 3 spotkania w poradni (16 osób).

- 2) Przeprowadzono interwencję kryzysową w Szkole Podstawowej w Strykach z powodu zagrażających dzieciom i nauczycielom zachowań jednego z uczniów (17osób). Uczestniczono w spotkaniu Zespołu ds. Bezpieczeństwa i w spotkaniu z rodzicami dzieci z klasy w/w ucznia (31 osób). Przeprowadzono prelekcję/wykład/szkolenie dla specjalistów szkolnych i koordynatorów poradnianego projektu profilaktyczno-edukacyjnego „Nie dla przemocy wobec dzieci” na temat „Zagrożeń płynących z cyberprzestrzeni” (26 osób).
- 3) Przeprowadzono prelekcję dla rodziców na terenie SP Miąse „Zabawa, psota, przemoc” (49 osób)
- 4) Przeprowadzono w SP Myszadła zasady postępowania z uczniem z nadpobudliwością i deficytami uwagi w warunkach szkolnych (7 osób).
5. Prowadzono warsztaty dla uczniów:
  - „Bezpieczeństwo w Internecie” zajęcia profilaktyczne – Zespół Szkół w Strykach w oddziałach 0-VII SP i II-III Gim (185 osób).
  - „Bezpieczeństwo w Internecie” zajęcia profilaktyczne – SP Tłuszcz oddz. VI a (23 osoby).
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” SP Królowej Jadwigi w Tłuszczu, klasy IV (52 osoby).
  - „Tolerancja i przyjaźń jako recepta na szczęście” – SP Myszadła oddz. I-III ( 31 osób).
  - „Przemoc i agresja wokół nas” – SP Myszadła oddz. IV i VI (29 osób).
  - „Jak asertywnie odmawiać?” – SP Szewnica oddz. III, 2 godziny (25 osób).
  - Warsztaty dla uczniów klas IV-VI na temat agresji i przemocy w SP Królowej Jadwigi w Tłuszczu (43 osoby).
6. Przeprowadzono zajęcia grupowe na terenie poradni:
  - - Zajęcia grupowe ogólnostymulujące rozwój dzieci 2-4 letnich z udziałem rodziców, (8 osób).
  - -TUS dla 8 -10 latków trudnościami społeczno-emocjonalnymi, (4 osoby)
  - TUS dla dzieci dotkniętych Autyzmem (wysokofunkcjonujące) (4 osoby)
  - Zajęcia grupowe dla dzieci z trudnościami szkolnymi.(4 osoby)
  - Szkoła dla rodziców i wychowawców (siódma edycja) 12 osób.

Działania szkoleniowe podejmowane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Zielonce:

- 1) Warsztaty: Terapia psychomotoryczna, zajęcia dla dzieci od 3-9 r.ż z dysharmonią rozwojową dotycząca mowy, emocji, somatognozji. Celem warsztatów było usprawnienie ciała, osiągnięcie ruchu dowolnego (tj. celowego) dziecko dochodzi stopniowo do panowania nad sobą, a to prowadzi do lepszego posługiwania się pamięcią, rozumowaniem i mową.
- 2) Zajęcia stymulujące funkcje słuchowe i wzrokowe. Celami głównymi, tych zajęć były: rozwijanie percepcji słuchowej, rozwijanie percepcji wzrokowej, wspieranie rozwoju koncentracji uwagi, wdrażanie do pracy w grupie, profilaktyka trudności szkolnych. Realizacja programu wspierana jest grami tematycznymi i zabawami ruchowymi. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci 6-7 letnich, które posiadają opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub opinię psychologa szkolnego/przedszkolnego.
- 3) Warsztaty ortograficzne. Celem zajęć są: przyswojenie, utrwalenie podstawowych zasad pisowni, rozwijanie zdolności ortograficznych ucznia, doskonalenie pamięci wzrokowej i motorycznej wyrazów z trudnością ortograficzną, wdrażanie do samokontroli poprzez systematyczne ćwiczenia. Warsztaty przeznaczone są dla uczniów klas V-VI, którzy posiadają opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub od psychologa szkolnego.

- 4) Zajęcia stymulujące funkcje wzrokowe i słuchowe dla dzieci z kl. „0”. Cele zajęć jest •wspomaganie rozwoju psychomotorycznego dziecka poprzez odpowiednio zorganizowaną zabawę i aktywne wielozmysłowe uczenie symboli graficznych – liter. Jednoczesne rozwijanie funkcji poznawczych, językowych, spostrzeżeniowych: wzrokowych, słuchowych, dotykowych, kinestetycznych (czucie ruchu) i motorycznych oraz współdziałania między tymi funkcjami czyli integracji percepcyjno- motorycznej. Są to funkcje, które leżą u podstaw czytania i pisania, Zajęcia stymulujące są przeznaczone dla dzieci 6,7-letnich, u których występują deficyty funkcji percepcyjno-motorycznych. Dzieci muszą posiadać opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub diagnozę od specjalisty z placówki, do której uczęszcza dziecko.
- 5) „Szkoła dla rodziców i wychowawców” w oparciu o koncepcję T. Gordona i książkę A. Faber i E. Mazlish „Jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”. Jest to cykl 10 spotkań z rodzicami , które poświęcone są następującym tematom:
- Poznanie się , nawiązanie kontaktu, integracja. Przedstawienie założeń naszych warsztatów.
  - Co to są granice, ich rodzaje. O wyznaczaniu granic w życiu.
  - Uczucia – cz. I. Pochylamy się nad naszymi – rodziców uczuciami.
  - -Uczucia cz. II. Uczymy się zauważać i szanować uczucia naszych dzieci.
  - O tym, jak zachęcać dzieci do współpracy.
  - Karać czy nie? Co zamiast karania?
  - Rozwiązywanie problemów i konfliktów. Metoda porozumienia bez porażek.
  - Rzecz o zachęcaniu dzieci do samodzielności i odpowiedzialności.
  - Wpisywanie dziecka w role, etykietowanie. Sposoby pomocne w uwalnianiu z ról.
  - Pomocna pochwała opisowa i zachęta. Podsumowanie naszej pracy.
- Efektom uczestnictwa w zajęciach jest podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców.
- 6) Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci kl.III-IV. Dzięki zajęciom możliwe było:
- nabycie przez uczniów podstawowej wiedzy na temat komunikacji między ludźmi,
  - pogłębienie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami i z dorosłymi,
  - zauważenie przez uczniów różnorodnych czynników, które wpływają na przekaz i odbiór komunikatów
  - rozpoznawanie i nazywanie emocji u siebie i u innych osób,
- 7) Metoda ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne.
- Cele rozwojowe: rozwój poznawczy – trening koncentracji uwagi, pogłębienie świadomości własnego ciała, rozwijanie postawy twórczej u dzieci, rozwój emocjonalny – rozpoznawanie i kontrola nastrojów w trakcie różnorodnych aktywności ruchowych, reakcje na kontakt fizyczny i z rodzicem, z osobami obcymi, rozwój społeczny – budowanie prawidłowej postawy wobec partnera w parze, wobec innych dzieci, do zadań, rozwój ruchowy – trening kontroli ruchów i dostosowania ich do zadań, dostosowanie własnej aktywności do możliwości partnera.
  - Cele edukacyjne: nauka orientacji w przestrzeni, nazywanie i odczuwanie części ciała, wyrabianie umiejętności współpracy dzieci z rówieśnikami, pobudzanie kreatywności w działaniu.
  - Cele terapeutyczne: uczenie dzieci z nadruchliwością psychomotoryczną metod relaksacyjnych, zachęcanie dzieci z obniżoną sprawnością ruchową do ćwiczeń korekcyjnych, usprawniających motorykę.

- Psychopedagogizacja rodziców: omówienie przez prowadzące cyklu zajęć i osiągnięcia poszczególnych dzieci. Wskazówki do dalszej pracy. Rodzice uczestniczą razem z dziećmi w zajęciach.
- 8) Warsztaty dla rodziców „Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami u dzieci?”  
Celem warsztatów było: psychoedukacja rodziców, nauka radzenia sobie z trudnymi zachowaniami dziecka z wykorzystaniem metod behawioralnych, nauka obserwacji zachowania dziecka, nauka obserwacji konsekwencji jakich doświadcza dziecko, wspieranie rodziców w procesie zmian w reakcjach na zachowanie dziecka
- 9) Warsztaty dotyczące orientacji zawodowej, dla uczniów gimnazjum „Planowanie kariery zawodowej”. Program zajęć składa się z trzech modułów, dotyczących poznawania siebie, świata zawodów, oraz ścieżek edukacyjnych. Celem programu było przygotowanie uczniów do podjęcia trafnej decyzji zawodowej.
- 10) Warsztaty dla rodziców dzieci z ADHD oraz dla dzieci z ADHD.  
Cele warsztatów:
- Zaznajomienie uczestników z informacjami nt. objawów ADHD i ich konsekwencji dla funkcjonowania dziecka, etiologii i typów ADHD, metod terapii.
  - Przedstawienie rodzicom praktycznych modeli i technik w pracy z dzieckiem z ADHD.
  - Nauczenie rodziców stosowania w/w technik poprzez zastosowania metod treningowych w trakcie warsztatów.
  - Zapoznanie rodziców z efektywnym modelem współpracy ze szkołą ( m. in. przekazanie wzoru zeszytu korespondencji )
  - Zwiększenie u rodziców samoświadomości uczuć towarzyszących codziennym trudnościom wychowawczym
  - Doskonalenie technik komunikacyjnych stosowanych przez rodziców w rozmowie z dzieckiem
  - Zapewnienie wsparcia emocjonalnego rodzicom oraz zapewnienie możliwości wymiany doświadczeń i dyskusji.
- 11) Warsztaty dla dzieci kl.4-6 dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

W roku 2017 poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonce prowadziła również prelekcje i pogadanki dla rodziców i nauczycieli:

- 1) Adaptacja dziecka w przedszkolu.
- 2) Dysleksja na innych lekcjach niż język polski.
- 3) Czy moje dziecko jest gotowe do podjęcia nauki szkolnej?
- 4) Dysleksja - podstawowe zagadnienia.
- 5) Jak wspierać rozwój społeczno-emocjonalny dziecka.
- 6) Zagrożenia świata wirtualnego.
- 7) Interpretacja opinii i orzeczeń.

## **Działania**

### **2) Działania profilaktyczne w ramach programów i projektów realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.**

**Koordynator:** PP-P;

**Współrealizatorzy:** WED; WOZ; gminy powiatu wołomińskiego; KBPN.

**Realizacja:** 2017 – 2021

W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tłuszczu odbywają się cyklicznie zajęcia dla rodziców w ramach „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców”, które są programem profilaktyki uniwersalnej, ukierunkowanym na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym

dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. Program „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” otrzymał od Instytutu Psychiatrii i Neurologii, Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Ośrodka Rozwoju Edukacji przedłużenie opinii do 26 kwietnia 2022 roku, jako spełniający standardy na II poziomie jakości – Dobra praktyka, zgodnie z kryteriami oceny przyjętymi w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

W ramach wspomnianej wyżej trzeciej edycji Poradnianego Projektu Profilaktyczno-Edukacyjnego „Nie dla przemocy wobec dzieci” zorganizowano konkurs prac plastycznych dla dzieci i młodzieży na temat ochrony dzieci przed przemocą w Internecie. Prace plastyczne zostały wyeksponowane i nagrodzone podczas spotkania finałowego oraz rozpowszechnione na stronie internetowej poradni i profilu Facebook poradni.

Doradca zawodowy z poradni przeprowadził też kilka warsztatów dla młodzieży z zakresu dalszego kształcenia i wyboru zawodu jako forma profilaktyki i zapobiegania przedwczesnemu zakończeniu edukacji i bezrobociu, a co za tym idzie wykluczeniu społecznemu, przemocy i ubóstwu. Łącznie taką formą wsparcia objęto 72 uczniów. Były to: „Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kariery zawodowej”

Na stronie internetowej poradni umieszczane są artykuły dla klientów przygotowane przez pracowników poradni. Wśród nich są między innymi informujące o zachowaniach dysfunkcyjnych np. „Samobójstwa wśród dzieci i młodzieży” oraz na temat zapobiegania przemocy w rodzinie np. „Metoda skutecznego rozwiązywania konfliktów w rodzinie”, „Jak wychować szczęśliwe dziecko?”, „Kara w wychowaniu” itp.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu zaprasza różne instytucje i organizacje samorządowe do włączenia się w działania naszego programu profilaktycznego i to my zapraszamy je do współpracy. Od września 2017 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu realizowała szereg działań w ramach poradnianego projektu profilaktyczno-edukacyjnego:

- „ Nie dla przemocy wobec dzieci” w wersji na rok 2018 „Nie dla przemocy wobec dzieci w Internecie i grach komputerowych”.
- „Depresja i samookaleczanie się – co powinno zaniepokoić cię w zachowaniu twojego dziecka” – 2 spotkania, 130 osób.
- „Zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni” – 5 spotkań, 190 osób.
- „Wpływ telewizji na rozwój dziecka, wiek przedszkolny i wczesnoszkolny” – 2 spotkania, 80 osób.
- „Niebieska Karta i procedura jej założenia” – 1 spotkanie, 40 osób

Pracownicy poradni udzielili około 70 porad bez badań rodzicom i nauczycielom odnośnie kierowania dzieci do różnych specjalistycznych placówek, poradni zajmujących się problemem uzależnień, przemocy w rodzinie, samobójstw, prób samobójczych, samookaleczeń, opieki nad nieletnią samotną matką itp.

Ponadto wskazywano miejsca gdzie można uzyskać pomoc psychiatry dziecięcego, neurologa i innych specjalistów, w zależności od zgłaszanego problemu.

Pracownicy poradni od wielu lat uczestniczą w zebraniach Zespołu Interdyscyplinarnego w Tłuszczu w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w spotkaniach zespołów orzekających przy PCPR w Wołominie.



## STAROŚĆ

**Cel 1. Organizacja wsparcia dla osób starszych w formach: dziennych domów pobytu, klubów dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży, uniwersytetów trzeciego wieku (poza Tłuszczem, Wołominem i Zielonką), usług opiekuńczych, pobytu w dps, szczególnie w gminach Zielonka, Strachówka, Jadów, Wołomin.**

### Działania

#### **1) Opracowanie Powiatowego Programu Polityki Senioralnej**

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizatorzy:** PCPR; DPS-y, OPS-y

**Realizacja:** 2017 – 2021

Biorąc powyższe pod uwagę oraz uwzględniając treść art. 25 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, który stwierdza, że „Unia uznaje i szanuje prawa osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.” oraz Decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 940/2011/UE z dnia 14 września 2011 r. w sprawie Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012) (Dz. Urzędowy UE z 23.9.2011) opracowywana jest koncepcja naszej powiatowej polityki senioralnej. Będzie ona uwzględniała oczywiście treści i intencje zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) . Mimo, że tylko art. 68 ust. 3 Konstytucji RP odnosi się wprost do osób „w podeszłym wieku” w kontekście ochrony zdrowia to jednak należy pamiętać i uwzględnić wszystkie zapisy odnoszące się do rodziny. Ponadto, w opracowaniu uwzględnione będą kierunki określone w Uchwale Nr 237 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (M.P. z 2014 r. poz. 52) oraz w Uchwale Nr 238 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 (M.P. z 2014 r. poz. 118) . Uwzględnione zostaną również treści wynikające z zapisów dotyczących polityki senioralnej ujęte w Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 przyjętej Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 218/14 w dniu 3 listopada 2014 r.

Jednak o ostatecznym kształcie i treści powiatowej polityki senioralnej dla powiatu wołomińskiego zadecydują m. in. takie czynniki jak: wyniki analizy stanu obecnego działań administracji publicznej na rzecz seniorów, obszary ich własnej aktywności, specyfika obszaru i społeczności, zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje aktywności i wsparcia osób w podeszłym wieku.

Istotnym staje się kwestia gromadzenia danych i informacji o planowanych i powstających inicjatywach na rzecz seniorów. Dokonanie analizy sytuacji obecnej i zaplanowanie dalszych działań, inspirowanie i wspomaganie cennych inicjatyw. Wydaje się, że na tym powinna polegać rola powiatu, pomimo, że bezpośrednia rola w tym zakresie nie jest przypisana powiatowi to jednak w obszarze polityki społecznej nie sposób pominąć wątku polityki senioralnej i w tym zakresie działania powiatu powinny być widoczne.

Projekt Powiatowego Programu Polityki Senioralnej, opracowywany przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej znajduje się w końcowym etapie opracowywania. Dokument

zwraca uwagę na miejsce problematyki i proces starzenia się ludności świata, regionów świata i krajów. Przedstawiając działania krajowe poprzez regionalne, koncentruje się na sytuacji w powiecie wołomińskim oraz jego gminach. Na terenie powiatu zamieszkuje wg danych GUS na dzień 31 grudnia 2016 r. – 45 270 osób w wieku senioralnym, t. j. 18.9 % ogółu mieszkańców powiatu. Największy odsetek mieszkańców w wieku senioralnym posiadają gminy: Zielonka – 24, 5% oraz Strachówka – 23, 3%, Wołomin – 22, 7%, Jadów – 22, 1%. Najmłodszą gminą w powiecie wołomińskim jest gmina Ząbki – 14,2% mieszkańców w wieku 60+ w stosunku do ogółu mieszkańców gminy. Tylko dwie gminy w powiecie posiadają sformułowany i przyjęty Gminny Program Polityki Senioralnej – Wołomin, Zielonka, natomiast gmina Marki posiada zdiagnozowane potrzeby środowiska seniorów. W tych trzech gminach zostały powołane też gminne Rady Seniorów. Uniwersytety Trzeciego Wieku zostały powołane w gminach: Wołomin, Zielonka, Tłuszcz, Kobyłka, Marki. W Radzyminie działa Radzyński Uniwersytet Otwarty. Ponadto w Wołominie działa Powiatowy Uniwersytet Otwarty posiadający swą filię w Ząbkach.

Problematyka seniorów jest dostrzegana w gminach powiatu wołomińskiego. Środowiska seniorów stają się coraz bardziej aktywne i powstaje wiele inicjatyw. Tworzony Powiatowy Program Polityki Senioralnej ma na celu wspieranie tych inicjatyw.

## **Działania**

### **2) Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych z wykorzystaniem realizatorów z terenu powiatu**

**Realizatorzy gminni:** OPS-y;

**Realizacja:** 2017 – 2021

Wymienione w celu strategicznym gminy, czyli Zielonka, Strachówka, Jadów i Wołomin powinny w największym stopniu przyjąć systemowe rozwiązania dla działań wspierających Seniorów, bowiem w tych gminach występują największe populacje osób w wieku poprodukcyjnym a tym samym zapotrzebowanie na usługi wspierające dla tej grupy osób. Wskaźnik osób w wieku poprodukcyjnym na początku roku 2015 dla powiatu wynosił 15,35%, natomiast dla wymienionych gmin jest on zdecydowanie wyższy i wynosi w odniesieniu do wszystkich mieszkańców gminy: Zielonka – 20,72%; Strachówka – 20,21%; Jadów – 18,14%; Wołomin – 18,01%. Aktualnie na terenie powiatu w różnych gminach podejmowane są liczne inicjatywy działań prospołecznych wskazujące na aktywność samego środowiska osób starszych jak również inicjatywy jednostek samorządu lokalnego oraz niezależnych organizacji pozarządowych. Na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.) częściowo na rzecz osób starszych powiat może realizować zadania w zakresie: promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W roku 2017 na terenie powiatu wołomińskiego, w ramach bezpośrednich działań na rzecz środowiska seniorów, Starostwo Powiatowe realizowało zadania w następujących obszarach: promocja i ochrona zdrowia; pomoc społeczna; wspieranie osób niepełnosprawnych; przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy.

W Szpitalu Powiatowym w Wołominie organizowane były zdrowotne akcje profilaktyczne pod nazwą „Biała sobota”, podczas których mieszkańcy powiatu mogli bezpłatnie skorzystać z badań oraz konsultacji specjalistów m. in. kardiologa, diabetologa, okulisty, chirurga,

neurologa; ortopedy. Szacuje się, że w 2017 roku w akcjach zdrowotnych „Biała Sobota” wzięło udział około 1 800 osób, w tym seniorzy.

Na terenie powiatu wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej. Dom pomocy społecznej w Zielonce przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku i dysponuje 67 miejscami, a dom w Radzyminie przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych i dysponuje 107 miejscami w tym 20 miejsc jest przeznaczonych dla osób z chorobą Alzheimera zarówno kobiet jak i mężczyzn.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie zarejestrowanych jest 483 osoby w wieku powyżej 60 r.ż.

W ramach wspierania osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przyznało dofinansowanie z środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych - PFRON również osobom po 60 roku życia. Łącznie z tej formy pomocy skorzystało 174 seniorów. Najczęściej przyznawano dofinansowanie do: zakupu przedmiotów ortopedycznych i technicznych – 59 osób; sportu, kultury i rekreacji -51osób ; turnusu rehabilitacyjnego – 39 osoby. W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiona została analiza dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych – PFRON, dla osób powyżej 60.roku życia, z uwzględnieniem podział na gminy.

Zadania	Gminy												
	Wołomin	Kobyłka	Zielonka	Ząbki	Marki	Radzymin	Poświętne	Dąbrówka	Klembów	Tuszczy	Jadów	Strachówka	Razem
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	27	1	2	11	2	5	3	0	4	2	1	1	59
Sprzęt rehabilitacyjny	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	2	0	7
Turnusy rehabilitacyjne	15	4	4	4	0	7	0	0	0	4	1	0	39
Bariery techniczne, architektoniczne, w komunikowaniu się	10	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	15
Sport, kultura, turystyka i rekreacja	39	7	0	0	1	2	0	0	1	0	1	0	51
Aktywny samorząd	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	3
<b>Razem</b>	<b>92</b>	<b>13</b>	<b>8</b>	<b>15</b>	<b>3</b>	<b>16</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>7</b>	<b>8</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>174</b>
<b>Razem – wszystkie gminy</b>	<b>174</b>												

Źródło: opracowanie własne PCPR

## Działania

### 3) Utworzenie dziennych domów pobytu dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży.

**Realizatorzy gminni:** OPS-y;

**Realizacja:** 2017 – 2021

Na terenie powiatu działa od 22 grudnia 2016 r. jeden dzienny dom pomocy dla osób starszych otwarty w ramach programu Senior Wigor, prowadzony jest na terenie gminy Wołomin. Zapewnia 9 godzinny pobyt uczestnikom, od godz. 07:00 do 16:00 od poniedziałku do piątku. Na dzień 22 stycznia 2017r. było 13 uczestników aktywnie spędzających czas w Dziennym Domu Senior Wigor, mają zapewnioną pełną gamę różnych zajęć: usługi w zakresie aktywności ruchowej, fizjoterapii, terapii zajęciowej w celu rozwoju możliwości twórczych, rozbudzenia wyobraźni, wrażliwości estetycznej, rozwijanie zdolności manualnych i percepcyjnych, prowadzone są warsztaty psychologiczne – integracyjne: integracja grupy, budowanie zespołu, nauka kompromisu, komunikowania się w grupie na zasadach otwartości, partnerstwa, argumentowanie własnych wyborów, kreowanie wyobraźni,

kształtowanie logicznego i abstrakcyjnego myślenia. Dzienny Dom przeznaczony jest dla 15 osób.

## **Działania**

### **4) Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu.**

**Realizatorzy gminni:** OPS-y

**Realizacja:** 2017 – 2021

Na terenie powiatu wołomińskiego działają dwa domy pomocy społecznej prowadzone przez samorząd powiatowy, są to:

- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych i osób z chorobą Alzheimera w Radzyminie - dla 107 osób;
- Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku w Zielonce – dla 67 osób.

W 2017 roku wydano 46 decyzji o umieszczeniu w ww. domach pomocy społecznej, w tym do:

- DPS Zielonka – 23 decyzji;
- DPS Radzymin – 23 decyzji.

Na koniec 2017 r. w domach pomocy społecznej łącznie przebywało 206 osób w tym w:

- DPS Zielonka- 81 osób;
- DPS Radzymin- 125 osób.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (t. j. Dz. U. z 2017 poz. 1769 z późn. zm) dokumenty do domu pomocy społecznej kompletuje ośrodek pomocy społecznej właściwy dla miejsca zamieszkania osoby zainteresowanej. Ośrodek pomocy społecznej wydaje również decyzję o skierowaniu do wybranego domu i decyzje o odpłatności, które są podstawą dla PCPR-u do wydania decyzji o umieszczeniu w danym DPS- ie.

Średni miesięczny koszt utrzymania w domach w 2017 r. wynosił: Radzymin – 3.481,00 zł, Zielonka- 3.391,00 zł.

Odpłatność ustalana jest w sposób proporcjonalny osoba zainteresowana 0% własnego dochodu, jeśli stanowi to kwotę mniejszą od wymaganej to osoby zobowiązane do alimentacji (tj. dzieci, rodzice, małżonkowie) dopłacają resztę według kryteriów ustawowych. Jeśli osoba zainteresowana jest samotna lub rodziny nie stać na pokrycie kosztów utrzymania jej członka w domu pomocy społecznej, to różnicę pokrywa gmina właściwa dla miejsca zamieszkania osoby kierowanej.

## **Działania**

### **5) Tworzenie gminnych i powiatowej Rady Seniorów**

**Realizatorzy:** gminy, powiat wołomiński

**Realizacja:** 2017 – 2021

Brak danych o podjętych działaniach przez gminy.

## **Działania**

### **6) Utworzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku.**

**Koordynatorzy gminni:** OPS-y, gminy poza: Tłuszczem, Wołominem, Zielonką

**Realizacja:** 2017 – 2021

Na terenie powiatu wołomińskiego działało w 2017 roku 13 organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów, w tym 4 klubów seniora. Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują również Uniwersytety Trzeciego Wieku. Powstaje wiele form aktywności osób starszych np.: Rady Seniorów zostały powołane w Zielonce i w Wołominie. Niemal we wszystkich gminach powiatu działają Kluby Seniora. W małych gminach o charakterze wiejskim funkcje te realizują Koła Gospodyń Wiejskich.

W kilku gminach powiatu zostały powołane Uniwersytety Trzeciego Wieku: Wołomin, Zielonka, Marki, Tłuszcz, które realizują różne formy aktywności umysłowej, fizycznej, kulturalnej czy krajoznawczej wyrażających się w organizacji wielu wykładów, spotkań z ciekawymi ludźmi, organizacji różnych form medytacji, wyjazdów do kin i teatrów oraz organizacji wycieczek do miejsc kultu, historycznych czy ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo.

## **Działania**

### **7) Utworzenie Ośrodków Kultury i Sportu**

**Realizatorzy:** gmina Jadów; gmina Strachówka.

**Realizacja:** 2017 – 2021

Gminny Ośrodek Kultury w Jadowie znajduje się przy ul. Jana Pawła II 17. Ośrodek otwarty jest w godzinach: wtorek 9.00 - 18.00, środa 8.00 - 18.00, czwartek 9.00 - 18.00, piątek 8.00 - 17.00, sobota 10.00 - 16.00

W skład GOK wchodzi Ośrodek Kultury w Jadowie oraz świetlice wiejskie w Starowoli i Wujówce. Organizatorem GOK jest Gmina Jadów. Do zadań GOK należy w szczególności: Prowadzenie wielokierunkowej działalności w zakresie edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę poprzez:

- 1) tworzenie warunków rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- 2) otaczanie opieką twórczości ludowej i folklorystycznej oraz jej promocja,
- 3) stworzenie dzieciom i młodzieży warunków uczestnictwa w zespołach i kołach zainteresowań,
- 4) współpracę z twórcami kultury i sztuki,
- 5) kształtowanie ideowych, moralnych i patriotycznych postaw społeczności lokalnej.
- 6) prowadzenie edukacji ekologicznej,

Prowadzenie spraw z zakresu turystyki i rekreacji:

- 1) współdziałanie z instytucjami związanymi ze sportem i kulturą fizyczną w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gminy Jadów,
- 2) popularyzacja, rozwój i upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i rekreacji ruchowej,
- 3) udzielanie pomocy organizacyjnej animatorom kultury, organizacjom społecznym, grupom obywatelskim w przeprowadzaniu masowych imprez o charakterze kulturalno-sportowym i rekreacyjnym,

- 4) współpraca ze stowarzyszeniami kultury fizycznej w organizacji wspólnych integrujących społeczeństwo przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej.

Prowadzenie spraw z zakresu promocji gminy:

- 1) organizowanie i uczestnictwo w wystawach promocyjnych,
- 2) prowadzenie działalności wydawniczej, opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych,
- 3) promowanie przedsięwzięć na terenie gminy związanych z rozwojem gospodarczym,
- 4) promowanie działalności organów samorządu gminnego.

**Cel 2. Usprawnienie systemu organizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz kierowania do domów pomocy społecznej. (1214 punktów – 17 miejsce)**

### Działania

**1) Konieczność przyjęcia przez gminy zasad zlecenia usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych przez gminy (np. Marki, Tłuszcz) podmiotom zarejestrowanym na terenie powiatu oraz kierowania mieszkańców gmin w pierwszej kolejności do domów pomocy społecznej powiatu wołomińskiego.**

**Realizatorzy gminni:** gminne OPS-y

**Realizacja:** 2017

Zasadą jest kierowanie osób do domów pomocy społecznej najbliższej miejsca zamieszkania. Aktualnie w dwu domach pomocy społecznej na terenie powiatu funkcjonuje średniorocznie ok. 15 wolnych miejsc w sytuacji, gdy osoby z powiatu wołomińskiego deklarujące chęć pójścia do DPS są kierowane do DPS komercyjnych czy prowadzonych przez administrację publiczną, ale na terenie innego powiatu. Odpłatność za pobyt trafia więc do innych powiatów i nie wraca do jednostek samorządowych jako dochód z tytułu udziału w podatkach.

W 2017 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego poniosły odpłatności za pobyt osób w domach pomocy społecznej na łączną kwotę 7 330 413 zł, odpłatność dotyczyła 253 osób.

**Tabela 11. Odpłatność gmin za pobyt w domu pomocy społecznej (zadanie własne)**

lp	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1	Wołomin	87	859	2 972 667,00 zł
2	Zielonka	26	270	675 768,00 zł
3	Ząbki	10	88	316 216,00 zł
4	Radzymin	31	330	789 618,00 zł
5	Dąbrówka	7	75	186 885,00 zł
6	Kobyłka	29	326	856 792,00 zł
7	Poświętne	3	20	50 998,00 zł
8	Tłuszcz	16	179	447 857,00 zł
9	Klembów	11	116	281 099,00 zł
10	Jadów	7	66	131 542,00 zł
11	Strachówka	3	27	74 914,00 zł
12	Marki	23	217	546 057,00 zł
<b>RAZEM</b>		<b>253</b>	<b>2 573</b>	<b>7 330 413,00 zł</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania jest zadaniem własnym gminy o charakterze obligatoryjnym. Pomoc społeczna w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, lub w rodzinie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. W 2017 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły usługi opiekuńcze dla 355 osób, poniosły wydatki z tego tytułu wydatki na łączną kwotę 1 814 181 zł

**Tabela 12 - Usługi opiekuńcze w 2017 roku, w podziale na gminy.**

lp	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
1	Wołomin	136	49668	726 852,00 zł
2	Zielonka	24	4386	88 854,00 zł
3	Ząbki	21	2859	49 105,00 zł
4	Radzymin	15	6609	85 917,00 zł
5	Dąbrówka	6	668	8 420,00 zł
6	Kobyłka	41	14521	216 242,00 zł
7	Poświętne	0	0	0,00 zł
8	Thuszcz	46	26251	384 111,00 zł
9	Klembów	12	5583	85 052,00 zł
10	Jadów	12	1884	44 381,00 zł
11	Strachówka	7	1143	31 107,00 zł
12	Marki	35	5454	94 140,00 zł
<b>RAZEM</b>		<b>355</b>	<b>11 9026</b>	<b>1 814 181,00 zł</b>

Źródło: opracowanie własne PCPR

Pomoc w formie usług opiekuńczych udzielana była w zakresie i wymiarze dostosowanym do indywidualnych potrzeb każdej osoby ubiegającej się o tego typu pomoc. We wszystkich ww. gminach realizowane były również specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie zlecone gminom). W 2017 roku gminy z terenu powiatu wołomińskiego zapewniły specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 44 osób, poniesione zostały z tego tytułu wydatki na łączną kwotę 202 414,00zł

**Tabela 13. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w 2017 roku, w podziale na gminy**

lp	Gmina	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)
1	Wołomin	16	2606	51 370,00 zł
2	Zielonka	1	103	2 575,00 zł
3	Ząbki	1	113	2 825,00 zł
4	Radzymin	2	375	11 250,00 zł
5	Dąbrówka	2	588	15 520,00 zł
6	Kobyłka	8	2306	44 773,00 zł
7	Poświętne	1	220	7 700,00 zł
8	Thuszcz	5	1513	37 651,00 zł

9	Klembów	1	200	6 000,00 zł
10	Jaków	1	220	6 160,00 zł
11	Strachówka	1	262	6 061,00 zł
12	Marki	5	424	10 529,00 zł
<b>RAZEM</b>		<b>44</b>	<b>8930</b>	<b>202 414,00 zł</b>

*Źródło: opracowanie własne PCPR*

Usługi opiekuńcze zlecane dotąd podmiotowi spoza powiatu wołomińskiego np. w Tuszczu aktualnie zlecane są Spółdzielni Socjalnej „Pożytek” z siedzibą w Tuszczu. Członkami założycielami Spółdzielni są Gmina Tuszcz i Powiat Wołomiński. Do uregulowania sytuacji w podobny sposób należy dążyć na terenie Gminy Marki.

## **UBÓSTWO, BIEDA, NIEDOSTATEK**

**Cel 1. Tworzenie programów pomocowo-wspierających z udziałem gmin oraz organizacji pozarządowych, uczestnictwo w programach regionalnych i krajowych**

### **Działania**

**1) Uczestnictwo w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.**

**Koordynatorzy gminni:** OPS-y;

**Współrealizatorzy:** organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2020

Asortyment żywności dostępny w ramach Programu to głównie 13 produktów – artykuły skrobiowe (makaron świderki, ryż biały, kasza jęczmienna, płatki kukurydziane), artykuły mleczne – (mleko UHT, ser podpuszczkowy), artykuły owocowe i warzywne (groszek z marchewką, dżem truskawkowy, koncentrat pomidorowy), artykuły mięsne – (klopsiki w sosie własnym, mielonka wieprzowa), cukier, olej rzepakowy.

Pomoc jest udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, przekazywanych bezpłatnie np. osobom bezdomnym. W ramach Programu i z wykorzystaniem żywności mogą być również organizowane działania w formie:

- warsztatów kulinarnych z udziałem ekspertów kulinarnych, kuchmistrzów i dietetyków,
- warsztatów dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia,
- programów edukacyjnych wskazujących zasady zdrowego żywienia przeciwdziałania marnotrawieniu żywności,
- warsztatów edukacji ekonomicznej (budżet domowy, ekonomiczne prowadzenie gospodarstwa domowego).

Do otrzymania pomocy osoby i rodziny, spełniające kryteria, kierowane są przez ośrodki pomocy społecznej do Punktów wydawania żywności.

W Programie Operacyjnym „Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020” uczestniczy z terenu powiatu wołomińskiego 11 niezależnych podmiotów pozarządowych ( w tym jeden Rodzinny Dom Dziecka) oraz 8 gmin najczęściej poprzez ośrodki pomocy społecznej lub organizację pozarządową.



## **Działania**

### **2) Uczestnictwo gmin w pomocowych Programach unijnych i regionalnych.**

**Realizatorzy gminni:** OPS-y;

**Współrealizatorzy:** organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2021

Realizacja programu „rodzina 500+” – w zakresie pieczy zastępczej dzieci otrzymują dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł miesięcznie. Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego przysługuje na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka oraz placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. W 2016r. w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono dwa świadczenia: dodatek wychowawczy oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty środków finansowych na utrzymanie dziecka w tej placówce. W 2017 r. wydano 297 decyzji przyznających dodatek wychowawczy oraz 32 decyzje przyznające dodatek do zryczałtowanej kwoty.

## **Działania**

### **3) Tworzenie Programów lokalnych zgodnie z zapotrzebowaniem.**

**Realizatorzy gminni:** OPS-y;

**Współrealizatorzy:** powiat; organizacje pozarządowe.

**Realizacja:** 2017 – 2021

**Cel 2. Wsparcie rodzin poprzez system ulg i zniżek, pomoc w naturze oraz pomoc w trudnej sytuacji materialnej**

## **Działania**

### **1) Uczestnictwo w Ogólnopolskim programie polityki prorodzinnej „Karta Dużej Rodziny” zgodnie z Ustawą o Karcie Dużej Rodziny.**

**Realizatorzy:** Gminy

**Realizacja:** 2017 – 2025

W programie Karta Dużej Rodziny prowadzonym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od 2014 r. uczestniczą wszystkie gminy z terenu powiatu wołomińskiego.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej rodziny, Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

**Tabela 14. Karta Duża Rodzina w gminach na terenie powiatu wołomińskiego**

Lp	Gmina	Kto realizuje	Od kiedy	Liczba wydanych kart ogółem	Liczba wydanych kart w 2017
1	Wołomin	Urząd Miasta	05.12.2014r.	4 300	573
2	Zielonka	Urząd Miasta	05.12.2014r	1 466	190
3	Ząbki	Urząd Miasta	05.12.2014r	2 136	332
4	Radzymin	Urząd Miasta	05.12.2014r	1 734	260
5	Dąbrówka	Urząd Miasta	05.12.2014r	Brak danych	125
6	Kobyłka	Urząd Miasta	05.12.2014r	1 896	273
7	Poświętne	OPS	05.12.2014r	860	71
8	Tłuszcz	OPS	05.12.2014r	1 934	207
9	Klembów	OPS	05.12.2014r	870	103
10	Jadów	OPS	05.12.2014r	800	86
11	Strachówka	OPS	05.12.2014r	220	16
12	Marki	Urząd miasta	05.12.2014r	2 053	352

*Źródło: opracowanie własne PCPR*

### **Działania**

#### **2) Realizacja Powiatowego Program Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny”.**

**Koordynator:** WOZ;

**Współrealizatorzy:** gminy uczestniczące w Programie

**Realizacja:** 2017 – 2025

Program Polityki Prorodzinnej „Powiatowa Karta Rodziny” realizowany jest od 2012 roku. Od momentu realizacji do chwili obecnej wydano ponad **7 819** kart dla mieszkańców 8 gmin powiatu (Marek, Ząbek, Poświętne, Zielonki, Tłuszcza, Radzymina, Dąbrówki i Klembowa). Posiadacze PKR otrzymują zniżki m. in. na: bilety autobusowe i kolejowe, których linia przebiega w części przez teren powiatu wołomińskiego; posiłki w szkołach i przedszkolach, wyprawkę szkolną, zajęcia w ośrodkach kultury i sportu.

W 2017 roku wydano łącznie 2 442 Powiatowe Karty Rodziny, z tego 1 111 nowych kart oraz 1 331 kart z nowym okresem ważności. W roku 2017 Starostwo Powiatowe przeznaczyło 300 000,00 zł na realizację Programu, co oznacza 40% jego wartości, a kolejne 60% wartości dopłaciły gminy. Ogółem osoby korzystające z Programu otrzymały pomoc w wysokości 750 000,00 zł w postaci ulg i zwolnień w opłatach. W ośmiu gminach powiatu, uczestniczących w Programie wsparcie otrzymało 1 581 rodzin.

### **Działania**

#### **3) Organizacja programów gminnych – Gminna Karta Dużych Rodzin**

Brak danych o podjętych działaniach przez gminy.

### **Działania**

#### **4) Uczestnictwo w Wieloletnim Programie wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.**

## **5) Organizacja gminnych punktów dystrybucji żywności w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020.**

**Koordynatorzy gminni - OPS-y.**

**Realizacja: 2017 – 2025**

Program **Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020**” jest krajowym programem operacyjnym oferującym żywność lub podstawową pomoc materialną, o którym mowa w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz. Urz. UE L 72 z 12.03.2014 r. str. 1) zwany rozp. FEAD.

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” na lata 2014-2020 przyjęty został Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. (M. P. poz. 1024).

Program ma na celu ograniczenie ubóstwa określone w Strategii Europa 2020 i przyczynia się do realizacji celów unijnych i krajowych w walce ubóstwem.

Program ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, szczególnie z terenów o wysokim poziomie bezrobocia i ze środowisk wiejskich. Również osób dorosłych samotnych, w podeszłym wieku, chorych i osób niepełnosprawnych. Kryterium do udzielania pomocy wynosi 150% kryterium dochodowego określonego w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, czyli od 1 października 2015 r.:

- 813 zł miesięcznie dla osoby samotnie gospodarującej,
- 684 zł miesięcznie na osobę w rodzinie.

Artykuły spożywcze zakupione przez IP (instytucja pośrednicząca) są nieodpłatnie dostarczane do magazynów OPR (organizacje partnerskie regionalne) wskazanych przez OPO (organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim). Te z kolei nieodpłatnie przekazują artykuły spożywcze odbiorcom końcowym bezpośrednio przez placówki OPR lub za pośrednictwem OPL (organizacji partnerskich lokalnych).

Asortyment żywności dostępny w ramach Programu to głównie 13 produktów – artykuły skrobiowe (makaron świderki, ryż biały, kasza jęczmienna, płatki kukurydziane), artykuły mleczne – (mleko UHT, ser podpuszczkowy), artykuły owocowe i warzywne (grostek z marchewką, dżem truskawkowy, koncentrat pomidorowy), artykuły mięsne – (klopsiki w sosie własnym, mielonka wieprzowa), cukier, olej rzepakowy.

Pomoc jest udzielana w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, przekazywanych bezpłatnie np. osobom bezdomnym. W ramach Programu i z wykorzystaniem żywności mogą być również organizowane działania w formie:

- warsztatów kulinarnych z udziałem ekspertów kulinarnych, kuchmistrzów i dietetyków,
- warsztatów dietetycznych i dotyczących zdrowego żywienia,
- programów edukacyjnych wskazujących zasady zdrowego żywienia przeciwdziałania marnotrawieniu żywności,
- warsztatów edukacji ekonomicznej (budżet domowy, ekonomiczne prowadzenie gospodarstwa domowego).

Do otrzymania pomocy osoby i rodziny kierowane są przez ośrodki pomocy społecznej.

W Programie Operacyjnym „Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020” uczestniczy z terenu powiatu wołomińskiego 11 niezależnych podmiotów pozarządowych ( w tym jeden Rodzinny Dom Dziecka) oraz 8 gmin najczęściej poprzez ośrodki pomocy społecznej lub organizację pozarządową.

### Część III. PODSUMOWANIE

Analiza zebranych danych w Raporcie z realizacji „Strategii 2025” za 2017 rok pozwala uznać, że w okresie sprawozdawczym w powiecie wołomińskim realizowano szereg działań, których celem było stworzenie optymalnych warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin zamieszkałych na terenie powiatu. Należy stwierdzić, że poszczególne cele strategiczne oraz cele długofalowe, wyznaczone w omawianym dokumencie, są w różnym stopniu realizowane, a uzyskane dane nie zawsze w pełni oddają rzeczywisty obraz podejmowanych działań. Może to wynikać z braku ujednoczenia przekazywanych danych w sprawozdawczości, zmian w przepisach prawnych lub też z korzystania przez te same osoby z różnych form wsparcia. Ponadto w niektórych działaniach występuje brak danych spowodowany m.in. różnymi terminami realizacji sprawozdań, bądź brakiem statystyki w tym zakresie.

Skuteczność realizacji działań w ramach realizacji założonych celów strategicznych należy uznać za dobrą. Zaplanowane działania systematycznie przynoszą zaplanowane rezultaty społeczne.

W powiecie wołomińskim prowadzona jest efektywna polityka na rzecz rodziny. Wszystkie dzieci wymagające opieki i wychowania poza rodziną biologiczną, miały zapewnioną pieczę zastępczą, w głównej mierze na terenie naszego powiatu. Usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej zapewniono pomoc w usamodzielnianiu się, udzielając wsparcia finansowego i specjalistycznego. Powiat aktywnie wspiera prowadzone działania na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Podejmowanych jest szereg działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy. Sukcesywnie rozwija się system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. Oparty jest on na wzajemnej współpracy instytucji samorządowych i pozarządowych. Biorąc pod uwagę wzmocnienie instytucji rodziny zauważa się wzrost liczby rodziców, którzy korzystają z usług specjalistów lub uczestniczą w grupach wsparcia. Mieszkańcy powiatu mają zapewnione wsparcie i pomoc specjalistyczną. Na uwagę zasługuje fakt, że poszczególne gminy organizują coraz więcej imprez aktywizujących społeczność lokalną oraz promujących zdrowy tryb życia, w których kładzie się nacisk na udział rodzin (np. festyny rodzinne). Z roku na rok w inicjatywach tych bierze udział coraz więcej osób.

Z analizy uzyskanych informacji wynika, że w powiecie rozwijane są różne formy wsparcia osób niepełnosprawnych, które mają dwojaki charakter: z jednej strony pozwalają one dostrzec i korzystać z potencjału społecznego i zawodowego tej grupy, z drugiej strony umożliwiają podniesienie jakości życia dzięki oferowanym właściwym formom terapii, warsztatów, rehabilitacji, w ramach istniejącej infrastruktury instytucjonalnej. Systematyczne rozwijanie oferty pomocy i wsparcia jest ważne ze względu na wzrastającą liczbę osób, którym orzeczono niepełnosprawność.

Realizacja działań w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych pozwoliła na poprawę warunków życia następnych osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz eliminowanie różnorodnych barier ograniczających aktywność i integrację osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym. Jednak nadal istotnym problemem pozostaje dostępność dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich, czy niewidomych, do obiektów użyteczności publicznej. Również wysokość środków finansowych przeznaczanych na dofinansowanie różnego rodzaju form rehabilitacji społecznej nie pokrywa w pełni potrzeb w tym zakresie i wzbudza duże niezadowolenie osób zgłaszających się o wsparcie.

W związku ze zmieniającą się strukturą wiekową mieszkańców powiatu, poszczególne gminy dążą do stałego wzbogacenia oferty wsparcia osób starszych. Oprócz poprawy warunków mieszkaniowych (osiągnięcie standardów w domach pomocy społecznej, rozwój klubów seniora, powstawanie uniwersytetów trzeciego wieku), w ramach promocji zdrowego stylu życia zorganizowano różnorodne formy wsparcia: działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej, zajęcia sportowe i rekreacyjne, cieszące się z roku na rok coraz większą popularnością. Wyzwaniem jest także wzrastająca liczba osób trwale niesamodzielnych z powodu problemów zdrowotnych, podeszłego wieku, uzależnień czy braku wsparcia ze strony najbliższych. W tym przypadku, poza nieodzownym wsparciem o charakterze materialnym i usługowym, konieczne jest prowadzenie działań służących rozwijaniu infrastruktury zdrowotnej i propagujących zdrowy tryb życia i aktywne starzenie się.

Spadająca stopa bezrobocia w powiecie świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków na aktywizację osób bezrobotnych i ich rodzin oraz o dużej skuteczności realizacji podejmowanych działań. Odnośnie problemu bezrobocia, w analizowanym czasie dostrzega się wzrost liczby działań aktywizujących osoby młode

Obserwacja lokalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych prowadzi do wniosku, że pomimo ogólnej poprawy sytuacji materialnej rodzin najuboższych w wyniku spadku poziomu bezrobocia i wprowadzenia form finansowego wspierania rodzin z dziećmi, w dalszym ciągu pozostaje grupa beneficjentów społecznego wsparcia, która jest „niewrażliwa” na zmieniające się otoczenie. Dowodzi to faktu, iż u podstaw ubóstwa i innych kluczowych problemów społecznych nie zawsze leży brak pracy. Nierzadko są to problemy o podłożu psychologicznym i osobowościowym, zwane szeroko pojętą „wyuczoną bezradnością”. Dlatego, nie umniejszając wagi bezpośredniego finansowego wspierania rodzin, należy zaznaczyć, że długoterminowa i trwała poprawa sytuacji osób w kryzysie wymaga przede wszystkim takich rozwiązań, które pomogą korygować niewłaściwe, destrukcyjne postawy i zmotywują do zmian, a także wspomogą rodziny we właściwym wypełnianiu ich funkcji. Biorąc pod uwagę, iż postawy i cechy osobowościowe kształtują się od najmłodszych lat, ważnym elementem jest także rozwijanie form wspierania właściwego rozwoju dzieci i młodzieży.

Efektywna realizacja zadań przyczynia się do wzrostu znaczenia nie tylko polityki społecznej w powiecie, ale działania realizowane w ramach Strategii 2025 rozwijają świadomość społeczną, pogłębiają wiedzę na temat problemów społecznych i skutecznego im przeciwdziałania. Strategia 2025 umożliwia rozwój infrastruktury społecznej, wpływa na wzrost poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej i innych podmiotach. Ponadto Strategia 2025 umożliwia pozyskanie środków zewnętrznych m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego, co w znacznym stopniu umożliwia realizację szeregu zadań w zakresie pomocy społecznej czy przeciwdziałania bezrobociu.

Na terenie powiatu widzi się dalszą potrzebę funkcjonowania placówek wsparcia dziennego (dla dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych), mieszkania chronionego dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, rozwoju spółdzielni socjalnej, rodzinnego domu pomocy.

Działania podejmowane w kolejnych latach realizacji Strategii 2025 co do zasady stanowią działania o charakterze długofalowym i interdyscyplinarnym, a wprowadzane nowe rozwiązania i formy wsparcia powstają na kanwie doświadczeń lat poprzednich. Realizacja Strategii w kolejnych latach powinna zatem dążyć do dalszego doskonalenia i, w miarę

potrzeby, intensyfikacji działań służących trwałej poprawie warunków życia mieszkańców powiatu wołomińskiego oraz monitorowania skuteczności tych działań.

Niezbędnym nadal pozostaje prowadzenie przez powiat aktywnej polityki społecznej przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych zasobów i środków własnych oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych i konsekwencja w realizacji założonych celów.

Dokument został opracowany przez zespół zadaniowy powołany Zarządzeniem Nr 5/2017 z dnia 29 sierpnia 2017 Dyrektora PCPR do opracowywania rocznych raportów z realizacji Strategii 2015 w składzie:

- Agata Żędzian – koordynator
- Anna Szczęsna – członek zespołu
- Natalia Zagrabaska – członek zespołu
- Małgorzata Chwojko – członek

przy współpracy przedstawicieli różnych środowisk (samorządowych, pozarządowych oraz społecznych).

Wołomin, 2018 r.